

Energi- og miljøreddegørelse 2025

Teknisk

Indholdsfortegnelse

INDHOLDSFORTEGNELSE	2
1. INDLEDENDE OPLYSNINGER	3
2. FORORD	4
3. BESKRIVELSE AF VIRKSOMHEDEN	5
4. ORGANISERING AF MILJØINDSATSEN, HERUNDER MEDARBEJDERINDDRAGELSE	9
5. KLIMA- OG MILJØPOLITIK	10
6. VÆSENTLIGE MILJØFORHOLD	12
1. OVERORDNET MASSEBALANCE	13
2. SYGEHUSETS MILJØPÅVIRKNINGER	26
3. INTERNT BEREDSKAB	31
7. MILJØINDSATSEN 2023 - 2025	32
8. STATUS FOR MÅL OG HANDLINGSPLANER	39
9. VURDERING OG PRIORITERING AF INDSATSEN 2023-2025.	40
10. FREMADRETTET INDSATSER OG HANDLINGER	41
11. MYNDIGHEDSTILSYN	42
12. BILAG	43
BILAG 1- MATRIKEL SPECIFIKKE OPLYSNINGER	44
BILAG 2 – BAGGRUNDSDATA, SOM IKKE FREMGÅR AF ENERGI- OG MILJØREGNSKAB	45
EMISSIONSBEREGNINGER.....	45
BILAG 3 – ENERGI- OG MILJØREGNSKAB SAMLET	46
ENERGI- OG MILJØREGNSKAB 2025 – SØNDERBORG	48
ENERGI- OG MILJØREGNSKAB 2025 – TØNDER	50
ENERGI- OG MILJØREGNSKAB 2025 - AABENRAA	52

1. Indledende oplysninger

Stamoplysninger

Virksomhedens navn og adresse	Sygehus Sønderjylland Kresten Philipsens Vej 15 6200 Aabenraa		
Ansvarlig ledelse	Adm. Sygehusdirektør:	Lene Borregaard	
	Lægefaglig direktør:	Peter Sørensen	
	Sygeplejefaglig direktør:	Eva Nielsen	
Telefon og fax	79 97 00 00		
E-mail	shs.kontakt@rsyd.dk		
Web adresse	www.sygehussonderjylland.dk		
CVR- nr.	29190909		
Moderselskab	Region Syddanmark		
Branchebetegnelse og kode	841100 Generelle offentlige tjenester		
Hovedaktivitet	Patientbehandling		
Væsentlige biaktiviteter	Ingen		
Antal ansatte	ca. 3.035 inkl. elever og medarbejder i jobtræning.		
Sygehus matriklen	Sønderborg	Tønder	Aabenraa
P- nr.	1003321410	1003321471	1003321616
Tilsynsmyndighed	Sønderborg Kommune	Tønder Kommune	Aabenraa Kommune
Oplysninger om miljøgodkendelser og spildevandstilladelser	Miljøgodkendelse på varmecentral dec. 2006. Vilkår ændret 2010/11. Varmecentral nedlagt i 2025. Spildevandstilladelse dateret 3. juli 2017.	Ingen	Ingen miljøgodkendelse. Spildevandstilladelse for den gamle del af sygehuset, dateret marts 2016. Spildevandsteknisk redegørelse for somatikken blev indsendt 1. dec. 2016. Supplerende oplysninger indsendt 2017/2018. Ny spildevandsteknisk redegørelse indsendt feb. 2025
Sidste miljøredegørelse	Energi – og miljøredegørelse 2022		
Kontaktperson: Miljø- og energikoordinator	Christina Rasmussen	40 23 93 81	Christina.rasmussen3@rsyd.dk

2. Forord

Denne redegørelse har til formål at præsentere Sygehus Sønderjyllands energi- og miljøindsat siden sidste redegørelse i 2022.

Redegørelsen henvender sig primært til sygehusets personale og omhandler de initiativer, der er blevet iværksat for at leve op til Region Syddanmark nye strategier for grøn omstilling. Redegørelsen henvender sig desuden til sygehusets patienter, pårørende, myndigheder og leverandører.

Energi- og miljøredegørelsen omfatter en beskrivelse af sygehusets energi- og miljøforhold, ligesom den beskriver de udviklingsopgaver, der skal sikre, at sygehuset fortsat forbedrer sig inden for energi- og miljøområdet.

I de sidste tre år har sygehuset aktivt arbejdet på at få omsat de mange delstrategier, som er udstukken fra regionens side til at fungere i praksis og dette arbejde er en løbende proces.

Der skal lyde en stor tak til alle de engageret medarbejder, der er med til at gøre en indsats for klimaet og miljøet i en travl hverdag.

Sygehus Sønderjylland,
Udvalg for grøn omstilling

3. Beskrivelse af virksomheden

Sygehus Sønderjylland, SHS, er en del af Region Syddanmark og har aktiviteter på matriklerne i Sønderborg, Tønder og Aabenraa.

Ud over de 3 hovedadresser har SHS 6 jordemodercentre/konsultationer placeret i det sønderjyske område. Organisationsdiagram kan ses i afsnit 4. Organisering af miljøindsatsen ses på side 9.

Sygehuset i Sønderborg er i gang med at blive ombygget til speciale sygehus og forventes at være færdig i 2027.

I nedenstående tabel fremgår, hvilke aktiviteter der foregår på den enkelte matrikel.

Tabel 1: Matrikelfordelt aktiviteter.

Aktiviteter		Aabenraa	Sønderborg	Tønder
Afdeling:	Afsnit:			
Apotek			X	
Bedøvelse og intensiv	Bedøvelse og Operation	X		
	Intensiv Aabenraa	X		
	Bedøvelse		X	
	Intensiv Sønderborg		X	
Blodprøver, Biokemi og Immunologi	Blodprøver, Biokemi og Immunologi, Aabenraa	X		
	Blodprøver, Biokemi og Immunologi, Sønderborg/Tønder		X	X
Børn og Unge	Børn og unge	X		
	Neonatal og Barsel	X		
Dagkirurgi	Dagkirurgi		X	
	Urinvejskirurgi	X		
Direktion		X		
Direktionssekretariat		X		
Ergo- og Fysioterapi		X	X	
Fælles Akut Modtagelse	Akutmodtagelse	X		
	Skadeklinik		X	X
Hjerne- og Nervesygdomme		X		
HR		X		

It		x		
Kirurgi	Kirurgi	x		
	Skopi	x		
Klinisk Forskningsafdeling		x		
Kvalitet		x		
Kvindesygdomme og Fødsler	Kvindesygdomme	x		
	Fødsler	x		
Køkkenet		x	x	x ¹
Logistik- og patientservice	Lager- og depotservice	x	x	
	Patientservice	x	x	
	Sterilcentraler	x	x	
	Udliciterede områder og informationer	x	x	x ²
Lærings- og Forskningshuset		x		
Medicinske sygdomme Aabenraa	Ældresygdomme	x		
	Mave- tarmsygdomme	x		
Medicinske sygdomme Sønderborg /Tønder	Medicinsk Modtagelse		x	
	Diabetes, Hormon og Nyresygdomme		x	
	Lungesygdomme og Kræftsygdomme		x	
	Medicinsk Daghospital Tønder			x
Mikrobiologisk		x		
Ortopædkirurgi		x	x	
Patologi		x		
Røntgen og Skanning	Røntgen og Skanning, Aabenraa	x		
	Røntgen og Skanning, Sønderborg/Tønder		x	x
Teknisk afdeling		x	x	x
Test- og vaccination Sønderjylland		x	x	
Øjensygdomme			x	
Økonomi, planlægning og kommunikation		x		
Øre-næse- halskirurgi			x	

Sygehuset har ca. 3.035 medarbejder. De ansatte fordeler sig med ca. 1.153 ansatte i Sønderborg, 35 ansatte i Tønder og 1.847 ansatte i Aabenraa.³

Sygehuset råder over ca. 300 senge.

Coor A/S varetager rengøringsopgaver på alle tre matrikler, hvor SHS råder over et bruttoareal på 216.540,1 m².

På sygehusets matrikler er der lokaler og faciliteter, der bliver benyttet af psykiatrien i Region Syddanmark, samt privat praktiserende speciallæger og virksomheder. Deres input /output- balance indgår i sygehusets energi- og miljøregnskab 2025, da det på nuværende tidspunkt ikke er muligt at skille disse data fra hinanden. Der hvor det er muligt, er disse værdier fratrukket.

¹ I 2025 overtog Tønder Kommune driften af caféen i Tønder

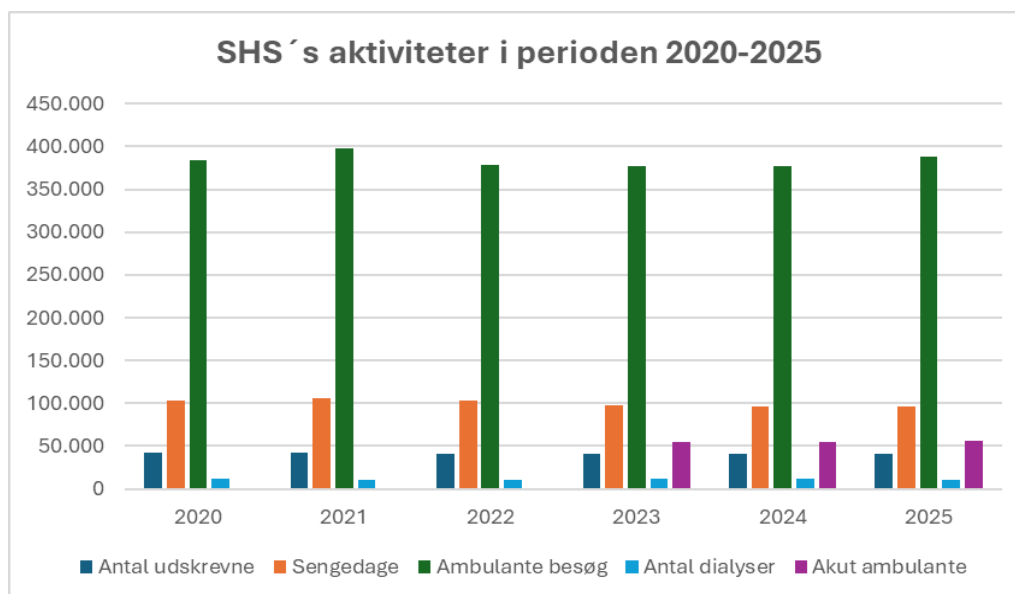
² Ikke informationen i Tønder

³ Tallene er oplyst i begyndelsen af januar 2026 af HR- afdelingen.

Sygehusets produktion og aktivitetstal

Sygehusets primære opgave er patientpleje og – behandling. Patienterne modtager ambulante behandlinger og undersøgelser, bliver behandlet på sygehuset dagsafsnit eller bliver indlagt på medicinsk eller kirurgisk sengeafsnit.

Sygehus Sønderjylland har i perioden 2020 - 2025 gennemført følgende patientundersøgelser og behandlinger, som fremgår af figur 1.

Figur 1: Viser udvikling af Sygehus Sønderjyllands aktiviteter i perioden 2020-2025⁴

Baggrundsdata for figur 1, er udtaget direkte fra patientsystemet.

Tabel 2: Aktiviteterne ved SHS.

	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Antal Udskrevne	42.724	42.340	41.601	40.442	40.632	41.652
Sengedage	102.752	105.301	103.278	98.136	95.975	95.960
Ambulante besøg	383.746	397.310	378.405	376.865	377.679	387.791
Dialyser	11.480	10.760	10.951	11.606	11.885	10.993
Akut. ambulante	-	-	-	54.923	55.387	55.583

Som det fremgår af figur 1 og tabel 2, så har antal af sengedage været stødt faldende igennem hele perioden. Antal af ambulante besøg samt antal udskrevne har igennem de sidste seks år gået op og ned.

Sygehuset arbejder kontinuerligt på at få nedbragt indlæggelser/udskrivninger.

⁴ Baggrundsdata er udtaget direkte fra patientsystemet og er udtrykket midt marts 2026 af økonomi.

Indikator for miljøbelastningen

Det er vanskeligt at definere indikatorer, der kan anvendes til at måle udviklingen af sygehusets miljøbelastning. Den repræsentative måling er vanskelig, fordi patienter behandles ambulant, på dagafsnit og/eller under indlæggelse. Nogle patienter behandles medicinsk, andre kirurgisk og andre i blandede patientforløb. Nogle patienter bliver raske efter få dage og andre er indlagt i længere perioder.

Miljøbelastningerne er meget forskellige, afhængige af det individuelle patient- og sygdomsforløb, ligesom belastningen fra patienter med samme sygdom kan variere meget.

På energiområdet benyttes der nøgletal, som kan ses under de enkelte energiresourcer. På regionalt niveau har der været tale om at bruge nogle andre, som gav et bedre billede af sygehusets energiforbrug, men ved udarbejdelsen af denne redegørelse var datagrundlaget ikke til stede. Derfor er de nøgletal, som er blevet brugt de forrige år, også blevet brugt i 2025.

5. Klima- og miljøpolitik

Sygehuset har ikke længere en selvstændig politik, men sygehuset arbejder systematisk på, at få implementeret alle de forskellige indsatser, som er afledt af de forskellige delstrategier, som regionen har på det grønne område.

Nedenstående er de forskellige strategier oplistet og derudover har De Danske Regioner også en fællesregionalstrategi, som sygehuset skal opfylde.

- En fællesregional strategi for Grønne hospitaler [KEF Almdel Bilag 176 Groenehospitaler 1](#)

Målet er:

- *Regionerne vil halvere hospitalernes CO₂-udledninger inden 2035 sammenlignet med 2022.*

- Delstrategi for Klimaoptimeret Energiforbrug

Målsætningerne er:

- *Regionens energiforbrug er baseret på grøn energi i 2030*
- *El- og varmforsyningen er reduceret med 10 % i 2030 i forhold til 2020, svarende til 23 GWh*

- Delstrategi for Effektiv og fossilfri kørsel og transport

Målsætningerne er:

- *Mere end 50% af regionens bilflåde er fossilfri i 2030*
- *Mere end 60% af den siddende patientbefordring er fossilfri i 2030*
- *20% reduktion i CO₂- udledninger fra regionens indkøb af varer og tjenesteydelse tilknyttet kørsel- og transportområdet i 2030.*

- Delstrategi for Bæredygtigt byggeri

Målsætning er:

- *Nedbringe CO₂- udledningen fra opførelse og drift af nye bygninger og omfattende renoveringer i Region Syddanmark med 75% i 2030 i forhold til 2020*

- Delstrategi for Kliniske og øvrige forbrugsvarer

Målsætning er:

- *Region Syddanmarks CO₂e – udledning fra kliniske og øvrige forbrugsvarer reduceres med 35 % inden 2030.*

- Delstrategi for Lægemidler og medicinske gasser

Målsætning er:

- *Den overordnede målsætning for regionen er at reducere CO₂- udledningen fra lægemidler og medicinske gasser med 35% inden 2030, hvilket svarer til en reduktion på 52.000 tons CO₂e*

- Delstrategi for Medicoteknik og It

Målsætning er:

- *Den overordnede målsætning for regionen er at reducere CO₂-udledningen fra medicoteknik og IT med 35% inden 2030, hvilket svarer til en reduktion på 32.000 tons CO₂e*

- Strategi for affaldshåndtering er et supplement til de seks delstrategier.

Målsætninger er:

- *Reducere den samlede affaldsmængde med 15% i 2030 i forhold til 2020*
- *Reducere det forbrændingsegnete affald med 15% i 2030 i forhold til 2020*
- *Øge genanvendelsen til 45% i 2030 i forhold til 2020.*

- Bæredygtige fødevarerindkøb og måltider

Tilbage i 2022 vedtog Regionsrådet principper og mål for bæredygtige fødevarerindkøb og måltider. Målet er at arbejdet skal bidrage til at reducere regionens klimabelastning med mindst 35 % inden 2030.

6. Væsentlige miljøforhold

Sygehus Sønderjylland er bevidst om sit ansvar over for miljøet, og arbejder målrettet på at mindske miljøbelastningen ved, at reducerer ressourcforbruget generelt, samt at mindske forbruget af miljøskadelige stoffer. Desuden forsøger SHS at begrænse affaldsmængden og øge affaldssorteringen. Miljøhensynet prioriteres høj i forbindelse med indkøb, nyanskaffelser, renovering m.m. og må ikke være i strid med høj hygiejnestandard.

Sygehus Sønderjylland er jf. Miljøbeskyttelsesloven ikke en offentlig listevirksomhed.

Kortlægningen af sygehusets miljøforhold beskrives i dette afsnit og omfatter:

1. Overordnet massebalance med input og output.
 - Elektricitet og varmforsyning
 - Vandforsyning og spildevand
 - Affald og genanvendelse
 - Transport

2. Sygehusets påvirkninger
 - Direkte påvirkning af luften
 - Indirekte påvirkninger af luften
 - Belastning af spildevandet med kemikalier og lægemidler.

3. Det interne beredskab
 - Uheld og driftsforstyrrelser
 - Håndtering af miljørelaterede risikoforhold.

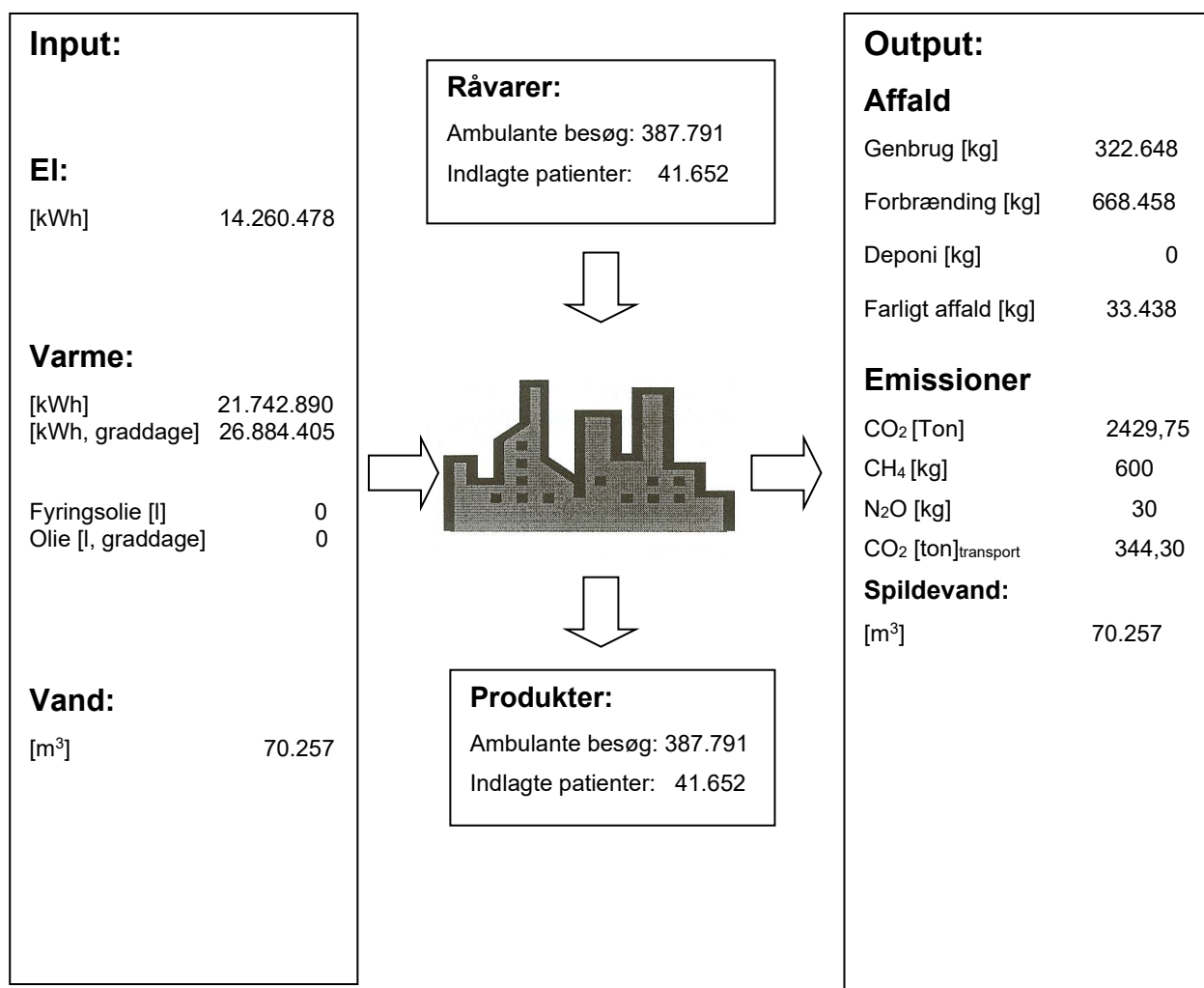
1. Overordnet massebalance

I den overordnede massebalance er patienterne sygehusets råvarer, samt det færdige produkt. Selve produktionen er patientundersøgelse, - plejen og – behandlingen. I forbindelse med sygehusets produktion bliver der anvendt ressourcer, såsom el, vand og varme samt en række produkter og engangsartikler. Produktionen generer affald, spildevand og emissioner til luftrecipienten.

Redegørelsen fokuserer ikke på anskaffelse af instrumenter, udstyr, anlæg og hjælpestoffer, der indgår som nødvendigt udstyr for at kunne gennemføre sygehusets produktion. De få mængder af rengøringsmidler, der benyttes af Coor A/S, er ikke medtaget i denne redegørelse, da de fleste af rengøringsmidlerne som Coor A/S anvender er svanemærket.

Den overordnede massebalance for SHS fremgår af figur 3, mens data, beregninger m.m. er beskrevet yderligere på de kommende sider.

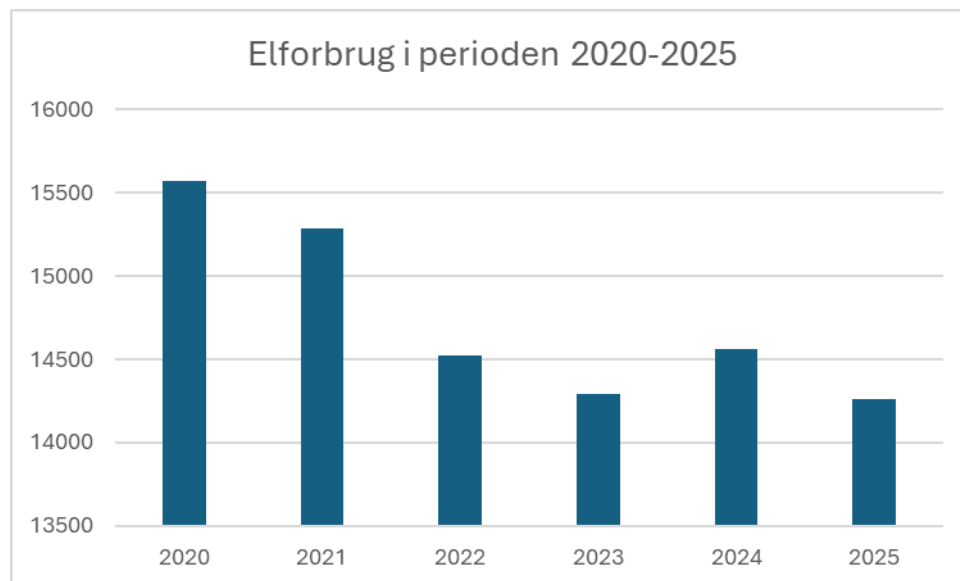
I værdien for forbrænding indgår det forbrændingsegnete affald herunder klinisk risikoaffald, samt vævsaffald. I værdien for farligt affald indgår medicinaffald, cytostatikaaffald, kemikalieaffald og batterier.

Figur 3: Overordnet massebalance for SHS.

Sygehuset elektricitet og varmforsyning

SHS bliver forsynet med elektricitet fra EnergiDanmark, som Region Syddanmark har indgået en aftale med. I forbindelse med forsyningsvigt har alle matrikler nødstrømsgeneratorer, der kan forsyne de centrale områder af sygehuset med elektricitet. I Sønderborg og Aabenraa findes der desuden et back-up batteri, der forsyner de samme områder med elektricitet i de 30-45 sekunder det tager for generatoren at starte. Elforbruget fjernaflæses på alle tre matrikler, og udviklingen i elforbruget over de sidste seks år er illustreret på figur 4.

Figur 4: Elforbruget total for Sygehus Sønderjylland [kWh i tusinde].

Tabel 3: Nøgletal for elforbruget på SHS

Nøgletal	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Elforbrug [kWh]	15.568.919	15.288.643	14.521.856	14.290.180	14.561.368	14.260.478
Forbrug pr. sengedage	151,52	145,19	140,61	145,62	151,72	148,61
Forbrug pr. ambulant besøg	40,57	38,48	38,38	37,92	38,55	36,77
Forbrug pr. fuldtidsmedarbejder	4.966,16	4.868,99	4.784,8	4.873,9	4.888,0	4.816,1
Forbrug pr. m ² (Erhvervsareal ⁵)	80,82	79,16	67,85	65,99	67,25	65,86

Elforbrugets værdier kan ses under energi- og miljøregnskabet bilag 3. Som det fremgår af både af figur 4 og tabel 3, er elforbruget på SHS faldet i 2025 til det laveste niveau siden 2020. Faldet svarer til 8,4 % i forhold til 2020.

SHS er fortsat nødt til at arbejde aktivt med energioptimering og adfærd, hvis de regionale mål på energiområdet skal nås. Målsætningen er, at i 2030 skal elforbruget været reduceret med 10% i forhold til 2020, hvilket betyder at SHS er godt på vej.

⁵ Arealet har ændret sig i både i Sønderborg og Aabenraa. Dette nøgletal er ikke særlig godt at bruge til sammenligning.

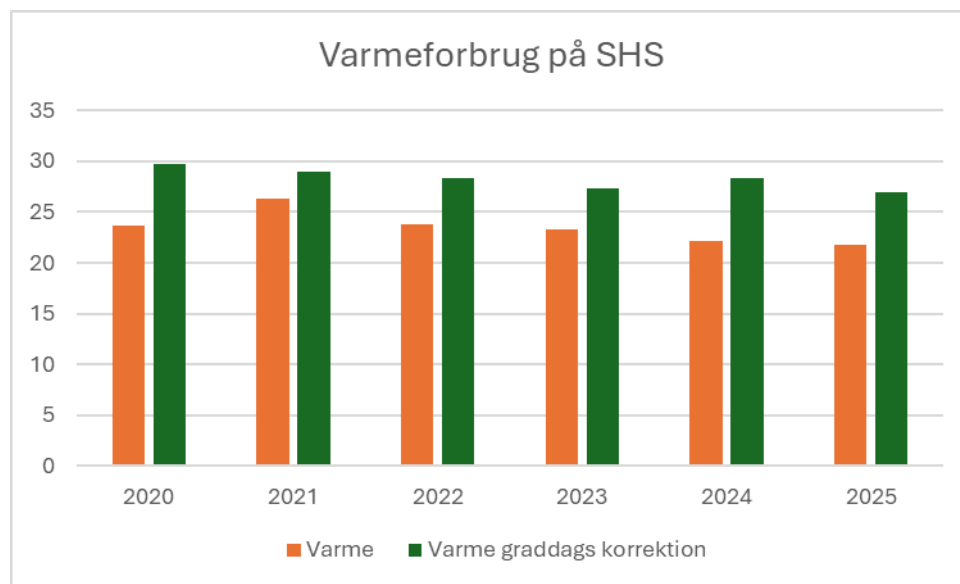
Varmeforsyningen er, på alle tre matrikler, fjernvarme, der bliver leveret af det lokale fjernvarmeselskab. Som sekundær forsyning har Tønder eget varmecentral, der automatisk kobler ind ved forsyningssvigt, eller hvis fjernvarmen ikke kan levere tilstrækkelig varme. I Aabenraa har sygehuset to fjernvarmeledninger. Er der udfald på den ene forsyning, kan den anden kobles ind.

Nøgletallene for varmeforbruget fremgår af tabel 4, mens de resterende data for varmeforbruget fremgår af Bilag 3- "Energi- og miljøregnskab for Sygehus Sønderjylland".

Tabel 4: Nøgletal for varmeforbruget på SHS

Nøgletal	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Varmeforbrug [kWh]	23.642.723	26.292.130	23.759.820	23.329.810	22.192.430	21.742.890
Forbrug pr. sengedag	230,10	249,69	230,01	237,7	231,2	226,6
Forbrug pr. ambulat besøg	61,61	66,17	62,79	61,90	58,76	56,07
Forbrug pr. fuldtidsmedarbejder	7.541,54	8.373,29	7.828,61	7.956,94	7.449,62	7.343,10
Forbrug pr. m ² (Erhvervsareal)	133,86	136,13	111,01	107,74	102,49	100,41
Forbrug pr. m ² (Opvarmet areal)	122,74	148,54	133,16	130,75	124,37	121,85
Graddage korr. Varmeforbrug [kWh]	29.730.564	28.988.783	28.369.001	27.303.583	28.348.948	26.844.405
Forbrug pr. sengedag	289,34	275,29	274,69	278,22	295,38	280,16
Forbrug pr. ambulat besøg	77,47	72,96	74,97	72,45	75,06	69,33
Forbrug pr. fuldtidsmedarbejder	9.483,43	9.232,10	9.347,28	9.312,27	9.516,26	9.079,50
Forbrug pr. m ² (Erhvervsareal)	168,33	150,09	132,55	126,09	130,92	124,15
Forbrug pr. m ² (Opvarmet areal)	154,34	163,77	158,99	153,02	158,88	150,67

I figur 5 er udviklingen i varmeforbruget på sygehuset illustreret.

Figur 5: Viser forbruget af fjernvarme i perioden 2020 – 2025. [kWh i mio.]

Som det ses af figur 5 og tabel 4, er forbruget af fjernvarme faldet med 8 procent i 2025 i forhold til forbruget i 2020. Det graddags korrigeret forbrug er faldet med næsten 9,6 % i 2025 i forhold til 2020. Hvilket betyder at målsætningen fra den regionale delstrategi "Klimaoptimeret Energiforbrug" næsten er nået.

Vandforsyning og spildevand

Sygehus Sønderjylland bliver forsynet med vand fra den offentlige vandforsyning, og spildevandet ledes til de respektive kommuners centralrensningsanlæg.

Hovedparten af sygehusets spildevandsmængder er almindeligt sanitært spildevand fra toiletter, badeværelser, køkkener, vaskemaskiner, opvaskemaskiner, bækkenkogere og autoklaver m.m.

Da hovedparten af vandet bliver brugt til sanitære forhold, bliver mængden af spildevand sat lig mængden af vand, der er blevet leveret.

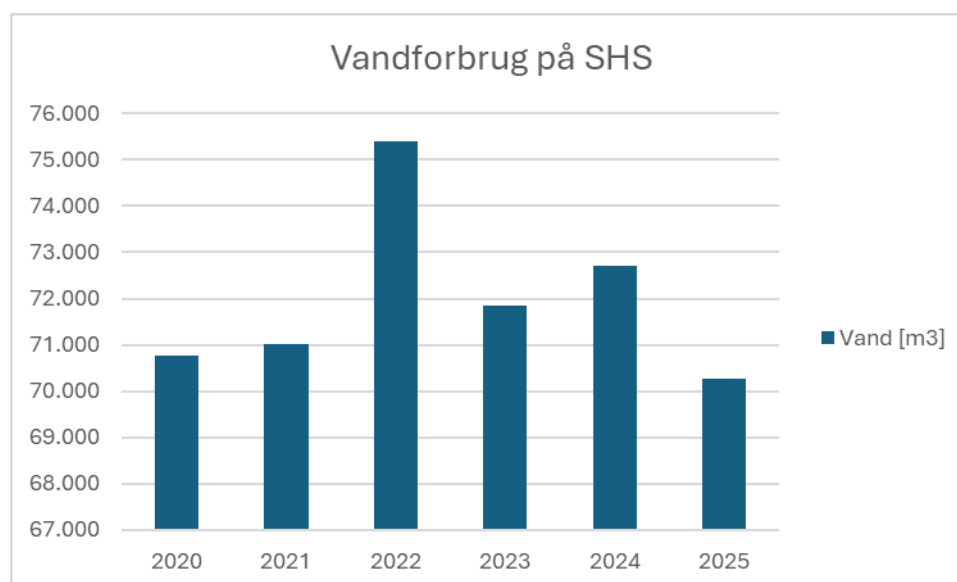
Data for vandforbruget fremgår af Bilag 3- "Energi- og miljøregnskab for sygehus Sønderjylland", mens nøgletallene for vandforbruget ved SHS fremgår af tabel 5.

Tabel 5: Nøgletal for vandforbruget på SHS.

Nøgletal	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Vandforsyning/vandafledning [m ³]	70.769	71.003	75.386	71.843	72.704	70.257
Forbrug pr. sengedag	0,69	0,67	0,73	0,73	0,76	0,73
Forbrug pr. ambulant besøg	0,18	0,18	0,20	0,19	0,19	0,18
Forbrug pr. fuldtidsmedarbejder	22,57	22,61	24,84	24,50	24,41	23,73
Forbrug pr. m ² (Erhvervsareal)	0,40	0,40	0,35	0,33	0,34	0,32

Som det fremgår af tabel 5, er vandforbruget i 2025 faldet til det laveste forbrug siden 2020.

Udviklingen i vandforbruget er illustreret på figur 6.

Figur 6: Viser vandforbruget på SHS i perioden 2020 – 2025 [m³].

Affald og genanvendelse

Sygehus Sønderjylland har i de sidste mange år arbejdet aktivt med affaldsområdet, hvilket tydeligt fremgår af tallene. Der er igennem årene blevet etableret yderligere fraktioner, samt sker der mere udsortering af affaldet lokalt på de enkelte afsnit.

Generelt er der fokus på affaldssortering og det er noget de enkelte medarbejdere gerne vil, da det jo er noget alle gør derhjemme.

I 2025 godkendte Regionsrådet den nye regionale affaldsstrategi, som bl.a. omhandler muligheden for bedre udsortering ude i de enkelte afsnit herunder i det kliniske område f.eks. på sengestuer.

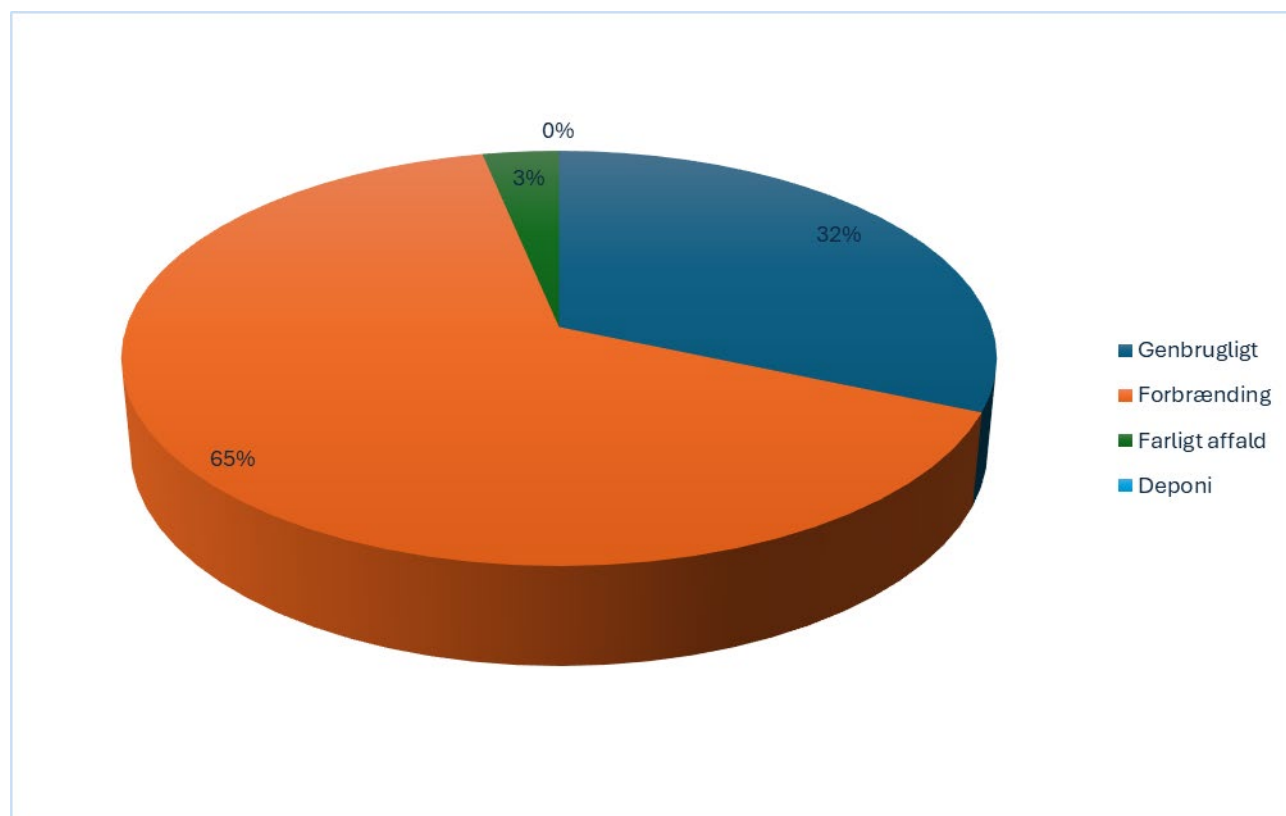
I den nye strategi er det tidligere mål omkring genanvendelsesprocenten fastholdt på 45 % af den samlede affaldsmængde skal gå til genanvendelse i 2030, samtidig med skal den samlede affaldsmængde reduceres med 15 procent.

I forbindelse med affaldsstrategien blev der lavet en eksekveringsplan som indeholdt 7 indsatser, som skal være med til at regionen og de enkelte enheder kommer i mål på affaldsområdet.

En arbejdsgruppe med repræsentanter fra de enkelte enheder har i 2025 revurderet den fælles sorteringsvejledning.

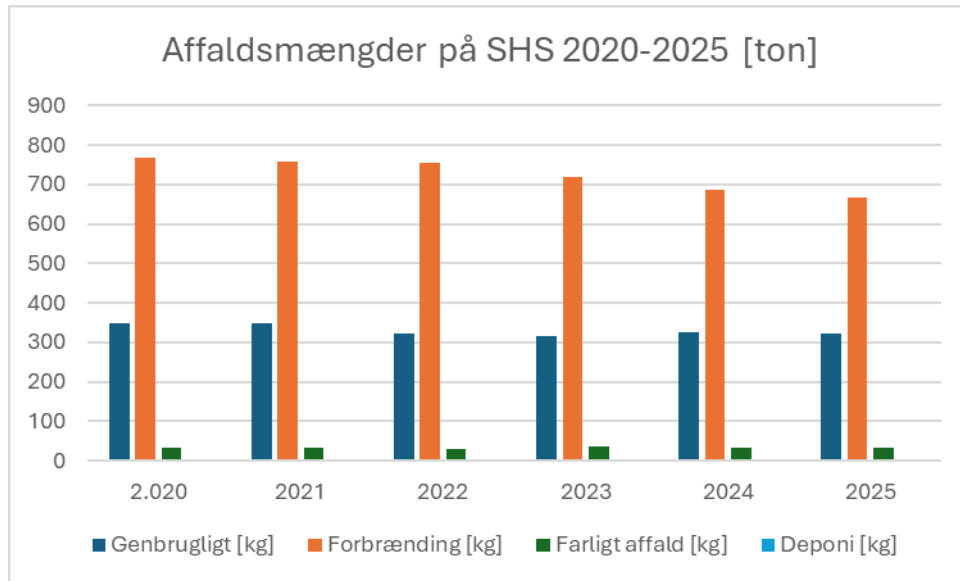
Nedenstående fremgår det, hvordan det går med affaldssorteringen og genanvendelsen på SHS.

Affaldsfordelingen på SHS i 2025 fremgår af figur 7.

Figur 7: Viser affaldsfordelingen på Sygehus Sønderjylland i 2025.

Som det fremgår af figur 7 på side 18, så blev 32 % af sygehusets affald sendt til genanvendelse i 2025. Den samlede affaldsmængde er faldet med knap 11 procent i 2025 i forhold til 2020 og i samme periode er mængden af affald, som bliver sendt til forbrænding, faldet med 12,4 procent, som er illustreret i figur 8. Det betyder at SHS er godt på vej i forhold til at nå målsætningen i den regionale affaldsstrategi omkring reduktion i mængden af affald, som går til forbrænding samt den samlede affaldsmængde. Der hvor det bliver svært er at få løftet genanvendelsen op på 45 %.

Figur 8: Viser udvikling for affaldsmængderne i perioden 2020-2025.

Matriklen i Tønder har en meget lille mængde kemikalieaffald herunder medicinaffald, som bliver kørt til Sønderborg og indgår i Sønderborgs mængde.

Udviklingen i procent for de enkelte affaldstyper er oplyst i tabel 6.

Tabel 6: Viser udvikling på de enkelte affaldstyper.

Affaldstype	Forskel i % 2024 – 2025	Forskel i % 2020-2025
Genanvendeligt	-0,9	-7,6
Brandbart	-2,07	-12,4
Farligt affald	0,67	-1,37
Deponi	0	0
Total mængde	-1,62	-10,6

Samlet set har SHS afleveret 1.027.214 kg affald i 2025, og en top-10-liste over hvilke fraktioner det dækker over fremkommer i tabel 7. I forhold til tidligere redegørelser er hård plast/blandet plast rykket højere op på top-10-listen.

Tabel 7: Top-10-liste over sygehusets affaldsmængder

Affaldstype	Mængde [kg]
Samlet affaldsmængde	1.027.214
• Forbrændingsegnet*	618.870
• Pap/papir til genbrug	115.380
• Madaffald**	59.311
• Klinisk risiko***	52.248
• Jern og metal	35.860
• Træ	32.390
• Kemikalier****	26.014
• Hård Plast/Blandet plast	25.850
• Makuleret papir	22.091
• Elektronik	10.151

* I værdien indgår ikke vævsaffald samt klinisk risikoaffald.

** I værdien indgår madaffald fra køkkenet, personalestuer samt fritureolie.

*** I værdien indgår også vævsaffald.

**** I værdien for kemikalier indgår der kun kemikalieaffald, batterier og akkumulatorer.

Indkøb af produkter og engangsartikler

Lageret som ligger på matriklen i Aabenraa indkøber hovedparten af de produkter og engangsartikler, der bliver anvendt på hele sygehuset. Lageret har ca. 1300 varenumre.

Sygehusets produkter og engangsartikler anvendes hovedsagelig til patientundersøgelse, - pleje og – behandling. Der anvendes mange engangsprodukter i patientbehandling, da infektionshygiejnen er en væsentlig del af arbejdslivet og patientens sikkerhed. Produkterne kan derfor både være sterile eller ikke-sterile varer.

I forbindelse med de nye regionale strategier indenfor grøn omstilling skal sygehuset arbejde på at nogle udvalgte produkter bliver erstattet fra engangsprodukter til flergangsprodukter, hvilket stiller krav til nye arbejdsgange både ude i klinikken samt i serviceafdelingerne.

Krav til leverandør.

På regionsniveau blev der i 2020 vedtaget en ny indkøbspolitik, som skal være understøttede i forhold til den grønne omstilling. Politiken gælder for alle institutioner, dog ikke dem, som er selvejende med driftsoverenskomst.

Mange af de indkøb der bliver foretaget, er ved regionale udbud og i disse udbud stiller regionen krav i forhold til arbejdsmiljø, det ydre miljø samt bæredygtighed.

I efteråret 2025 havde SHS rengøringsopgaven i udbud, og i den forbindelse blev der stillet krav til, at de anvendte rengøringsmidler skulle være miljømærket, samt at der ikke måtte være A-stoffer i produkterne jf. vejledningen for spildevandsudledning.

Transport

Sygehus Sønderjyllands placering på tværs af de tre forskellige matrikler betyder, at afdelingsledelser, medlemmer af FMU, arbejdsmiljøorganisationen, hygiejneudvalget, læger og administrativt personale deltager i aktiviteter på flere matrikler. Samtidig deltager en del medarbejdere i møder i Regionshuset i Vejle, på de øvrige sygehuse i Regionen og i kommunerne m.v.

Siden 2020 har onlinemøder været en del af hverdagen, hvilket har gjort at medarbejderne både spare tid og kørt kilometer.

Det må forventes, at der er et sorte tal i forhold til kørt kilometer, da registrering og godtgørelse for tjenstekørsel ændrede sig i 2023, hvor medarbejdere bliver modregnet i godtgørelse og antal kilometer, hvis de kører fra deres bopælsadresse til f.eks. et møde. Det må derfor forventes, at hvis destinationen for et møde er kortere på medarbejdernes bopæl end arbejdspladsen, så bliver de kørt km i forbindelse med mødet ikke indberettet.

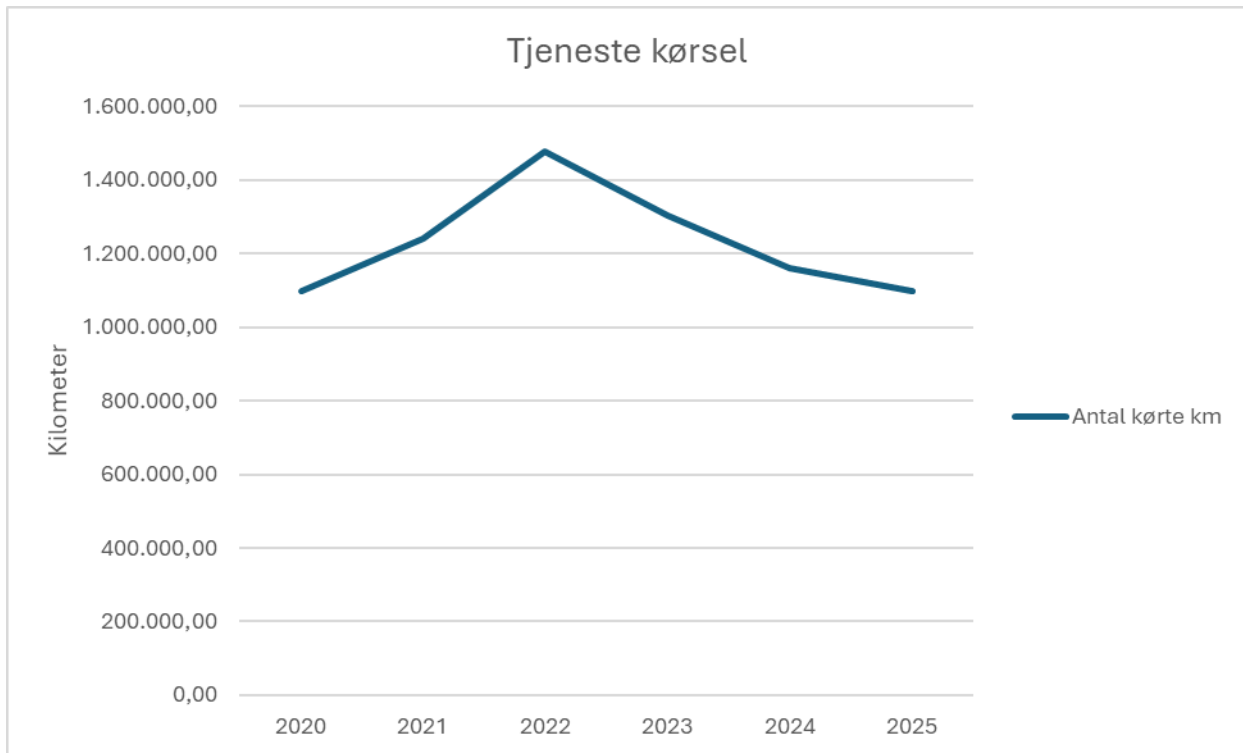
Antallet af kilometer, som medarbejderne på Sygehus Sønderjylland har kørt i 2025, som tjenstekørsel i egen bil fremgår af tabel 8.⁶

Tabel 8: Viser antal af kilometer, som medarbejderne på SHS har kørt i perioden 2020-2025.

År	Antal kørt km	Nøgletal [km/medar.]	Forskel i %	
2020	1.098.031,0	350,25	2020-2021	13,1
2021	1.241.942,0	395,52	2021-2022	16,0
2022	1.478.550,0	487,17	2022-2023	-13,4
2023	1.303.854	444,70	2023-2024	-12,4
2024	1.159.413	389,20	2024-2025	-5,7
2025	1.097.174	370,54	2020-2025	-0,078

Som det fremgår af tabel 8, er der sket et fald på 5,7 procent i 2025 i antallet af kørt km i forhold til 2024. I perioden 2020 til 2025 har tjenstekørsel været svingende, dette kan skyldes som forklaret i ovenstående afsnit. Det laveste niveau i antal kørt km ses i 2025 stærkt forfulgt af 2020, hvilket desuden er illustreret i figur 10, som ses på nedenstående side.

⁶ Antal af km er fundet ud fra kørselsgodtgørelse.

Figur 9: Viser udviklingen i tjenestekørsel [antal km].

Transporten af post, hjælpemidler, varer og mad varetages af Logistikservice. Logistikservice har flere forskellige biler, som benyttes mellem de forskellige matrikler, samt til afhentning af blodprøver hos de praktiserende læger i Syd- og Sønderjylland.

I forbindelse med at afdelinger er flytte fra den ene matrikel til den anden har der været et eksternt flyttefirma indover og dennes forbrug indgår ikke i denne redegørelse.

Teknisk afdeling råder desuden over et par vagtbiler, enkelte afdelinger råder over biler, som bruges i forbindelse med hjemmebesøg.

Kørsel- og brændstofforbruget for SHS's egne biler fremgår af tabel 9.

Tabel 9 – Viser kørsel forbrug i perioden 2022- 2025, i SHS egne biler.

Bilmærke	Type	Registreringsnr	2022 [km] Antal kørte km	2022 [L] Brændstofs forbrug	2022 [L] Adblue forbrug	2023 [km] Antal kørte km	2023 [L] Brændstofs forbrug	2023 [L] Adblue forbrug	2024 [km] Antal kørte km	2024 [L] Brændstofs forbrug	2024 [L] Adblue forbrug	2025 [km] Antal kørte km	2025 [L] Brændstofs forbrug	2025 [L] Adblue forbrug
Iveco (diesel)	Varebil lastbil	BN 48 599 (Solgt 2024)	52121	8393	0	60072	8979	0	742	60	0	0	0	0
Mercedes Sprinter (diesel)	Varebil lastbil	DT 18 209	0	0	0	43867	7011	184	68119	10755	302	66284	10556	287
Mercedes Sprinter (Diesel)	Varebil lastbil	EA 39 188	0	0	0	0	0	0	50708	8411	223	70935	11215	311
Ford Transit Hybrid (benzin)	Tønderbil	CY 14 196	23797	1839	0	20262	1258	0	21256	1228	0	20708	1104	0

Bilmærke	Type	Registreringsnr	2022 [km] Antal Kørt km	2022 [L] Brændstofs forbrug	2022 [L] Adblue forbrug	2023 [km] Antal Kørt km	2023 [L] Brændstofs forbrug	2023 [L] Adblue forbrug	2024 [km] Antal Kørt km	2024 [L] Brændstofs forbrug	2024 [L] Adblue forbrug	2025 [km] Antal Kørt km	2025 [L] Brændstofs forbrug	2025 [L] Adblue forbrug
VW Transporter (diesel)	Blodbil	BN 23 114 (solgt 2024)	72438	5190	90	73094	5398	81	143	0	0	0	0	0
VW Transporter (diesel)	Blodbil	BZ 62 387 (solgt 2024)	97480	6727	129	92729	6716	125	19980	1523	39	0	0	0
VW Transporter (diesel)	Blodbil	BZ 62 388 (solgt 2024)	85005	6355	82	78354	5586	56	37617	2735	38	0	0	0
VW Transporter (diesel)	Blodbil	BZ 62 389 (solgt 2025)	88579	6590	91	84447	6241	91	43244	3258	33	3919	248	53
VW Transporter (diesel)	Blodbil	BJ 22 350 (solgt 2024)	76083	5436	75	80500	5819	82	14613	1191	12	0	0	0
VW Transporter (diesel)	Blodbil	BG 84 468 (solgt 2024)	25330	1967	30	14444	1058	22	1541	82	0	0	0	0
VW Transporter (diesel)	Blodbil	BN 54 531 (solgt 2022)	38659	2736	63	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ford Transit Custom Van (diesel)	Blodbil	CX 45 188 (solgt 2025)	86196	6544	181	83693	6248	155	39325	3084	89	1230	61	0
Ford Transit Custum (diesel)	Blodbil	AR 64 861 (solgt 2024)	8613	960	0	11720	951	0	7517	588	0	0	0	0
Nissan Note (El)	Varebil	BD 87 830 (solgt 2022)	800	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mercedes Benz (diesel)	Lastbil	AZ 22 516 (solgt 2022)	21513	5136	97	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ford Transit (benzin)	Blodbil	BB 43 457 (solgt 2022)	8235	345	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ford Transit (benzin)	Bil teknisk afd.	BB 43 456	7517	808	0	8950	962	0	9271	997	0	3548	381	0
Kia el-bil	Bil teknisk afd.	CX 81 359	47011	0	0	38969	0	0	25506	0	0	12568	0	0
Nissan el bil	Bil teknisk afd.	CV 61084	13058	0	0	6145	0	0	13124	0	0	15254	0	0
Kia el-bil	Bil teknisk afd.	CX 81 360	12270	0	0	14258	0	0	21639	0	0	21687	0	0
Ford B-Max (benzin)	Indkøbsafd.	BL 78 840	8156	400	0	2106	103	0	7903	387	0	9405	461	0
Kia Niro El	Blodtagning	DE 52 785	10818	0	0	10166	0	0	10185	0	0	11066	0	0
Kia Niro El	Biokemi	DE 52 783	3735	0	0	3783	0	0	3343	0	0	4149	0	0
Kia Niro Plug-in hybrid (benzin)	Lindende behandling	CY 26 125	45468	2371	0	21727	1144	0	22880	1204	0	22415	1180	0
Ford Fiesta VII 1,5 (diesel)	Fødsler	DP 55 634	0	0	0	18279	653	0	8144	291	0	17007	607	0
Ford Focus IV 1,5 (diesel)	Personkørsel	DP 55 633	0	0	0	7029	261	0	14800	550	0	16936	630	0

Bilmærke	Type	Registreringsnr	2022 [km] Antal Kørt km	2022 [L] Brændstofs forbrug	2022 [L] Adblue forbrug	2023 [km] Antal Kørt km	2023 [L] Brændstofs forbrug	2023 [L] Adblue forbrug	2024 [km] Antal Kørt km	2024 [L] Brændstofs forbrug	2024 [L] Adblue forbrug	2025 [km] Antal Kørt km	2025 [L] Brændstofs forbrug	2025 [L] Adblue forbrug
Toyota Proace (diesel)	Blodbil	DZ 35 007	0	0	0	0	0	0	78968	5689	97	36282	2620	56
Mercedes Vito (diesel)	Blodbil	EC 10 897	0	0	0	0	0	0	46862	3227	84	85566	5860	159
Mercedes Vito (diesel)	Blodbil	EC 10 902	0	0	0	0	0	0	46070	3260	83	82039	5819	150
Mercedes Vito (diesel)	Blodbil	EC 10 899	0	0	0	0	0	0	49621	3412	95	90573	6406	175
Toyota Proace (diesel)	Blodbil	DZ 35 008	0	0	0	0	0	0	63210	4564	82	44727	3234	43
Toyota Proace (diesel)	Blodbil	DZ 35 009	0	0	0	0	0	0	67619	4888	74	35955	2504	53
Ford Transit (diesel)	Blodbil	DB 13 786 (solgt 2025)	0	0	0	86246	7266	204	88990	7281	196	17416	1501	238
Mercedes Vito (diesel)	Blodbil	EH 37 551	0	0	0	0	0	0	0	0	0	60115	4257	96
Mercedes Vito (diesel)	Blodbil	EH 37 552	0	0	0	0	0	0	0	0	0	70938	4835	125
Mercedes Vito (diesel)	Blodbil	EH 37 553	0	0	0	0	0	0	0	0	0	66253	4845	120
Totalt			832.882	61.797	838	860.840	65.654	1.000	882.940	68.666	1.446	886.975	68.324	1.865

Som det fremgår af tabel 9, har SHS sammenlagt kørt flere km i SHS's egne biler i 2025 i forhold til de tidligere år. Der er sket en stigning på 54.093 km svarende i til ca. 6,5% i 2025 i forhold til 2022.

2. Sygehusets miljøpåvirkninger

Sygehus Sønderjyllands aktiviteter påvirker miljøet. Det gælder både belastningen af spildevand, luften omkring bygningerne og den indirekte belastning af de produkter, som sygehuset køber og bortskaffer.

Sygehusets direkte påvirkning af luften

Varmeforsyningen i Aabenraa, Sønderborg og Tønder er fjernvarme. De er medtaget under indirekte påvirkninger, da de indgår i forsyningsselskabernes miljøregnskab.

De øvrige påvirkninger til luften kommer fra ventilation af bygninger, herunder operationsstuer, undersøgelsesstuer, toiletter, badeværelser, laboratorier, samt afdelingernes punktudsug og stinkskebe. Stinkskebe og punktudsug bidrager med kemiske stoffer, der bortventileres for at skabe et sundt arbejdsmiljø. Operationsafdelingerne bidrager med anæstesigasser og røg/gasser fra el kirurgi.

Derudover påvirker sygehuset også luften direkte ved transport. Både den interne kørsel af varer og prøver samt kørsel i personalets egne biler i forbindelse med møde m.v. I denne redegørelse er den belastning, som vi indirekte påvirker med i forhold til transport ikke medtaget.

Det er antaget at en middelklasse bil udleder ca. 150 gCO₂/kørt km⁷ i forbindelse med udregningen af CO₂ belastningen.

⁷ Kilde: [Hvor Meget CO2 Udleder En Bil? Forstå Transportens Klimapåvirkning](#) d. 23 /3-2026

Yderligere er udregningen af CO₂ belastningen af SHS's egne biler, beregnet ud fra diesel og benzinforbruget i 2025, hvor data er fundet på produktblad for en liter benzin⁸ og en liter diesel.⁹ Ved forbrænding af en liter diesel afgives der ca. 2,65 kg CO₂. Ved forbrænding af en liter benzin afgives der ca. 2,2 kg CO₂.

Tabel 10: CO₂ belastningen i forhold til transport.

Emission	2020	CO2 [ton]	2021	CO2 [ton]	2022	CO2 [ton]	2023	CO2 [ton]	2024	CO2 [ton]	2025	CO2 [ton]
Kørt km i personalets biler [km]	1.098.031	164,7	1.241.942	186,3	1.478.550	221,8	1.303.854	195,6	1.159.413	173,9	1.097.174	164,6
Diesel og benzin forbrug SHS's biler [L]	80.066,83	212,2	Diesel	Diesel	Diesel	Diesel	Diesel	Diesel	Diesel	Diesel	Diesel	Diesel
			80.975,83	214,6	56.034	148,5	62.187	164,8	64.849	171,8	65.198	172,8
			Benzin	Benzin	Benzin	Benzin	Benzin	Benzin	Benzin	Benzin	Benzin	Benzin
			9.392,39	20,7	5.762,79	12,68	3.467	7,6	3.817	8,4	3.126	6,9
Total CO ₂ [ton]	-	404,32	-	452,64	-	419,93	-	368	-	354,1	-	344,3

Som det fremgår af tabel 10, er der i alt udledt 14,8 % mindre CO₂ fra kørsel i 2025 end i 2020 I forhold til de elbiler, som SHS selv har, så er deres forbrug med i det samlet el-forbrug.

⁸ Kilde: [\(Produktinformationer Br\346ndstoffer rev YX DK nov 2019.pub\)](#) d. 23/3-2026

⁹ Kilde: https://erhvervsnet.yx.dk/produktinfo/Diesel_B7_DeLuxe.pdf d. 23/3-2026

Sygehusets indirekte påvirkninger af luften.

Den indirekte påvirkning af luften kommer fra de offentlige og private produktionsanlæg, der leverer elektricitet, vand og varme til sygehuset. Den største indirekte miljøpåvirkning er sygehusets el- og varmekøb.

Med baggrund i "Energinet.dk's miljødeklartion for el 2025 (125 % metode)"¹⁰, fremkommer emissionerne for SHS's elektricitetsforbrug i 2025. I tabel 11 ses emissionerne for elektricitetsforbruget i 2024 & 2025¹¹.

Tabel 11: Indirekte emissioner fra sygehusets elforbrug.

Emission	2024				2025			
	SBS Belastning	TS Belastning	AAS Belastning	SHS Totalt	SBS Belastning	TS Belastning	AAS Belastning	SHS Totalt
Indkøbt El [kWh]	5.638.076	712.689	8.210.602	14.561.368	5.339.440	670.869	8.250.167	14.260.478
CO ₂ [kg] (Drivhusgas)	474.785	60.016	691.419	1.226.220	382.191	48.020	590.538	1.020.750
CH ₄ [kg] (Drivhusgas)	178	23	259	460	225	28	347	600
N ₂ O [kg] (Drivhusgas)	6	1	9	15	11	1	17	30

Miljøpåvirkningen og særlig CO₂ er i 2025 faldet i forhold til 2024, da SHS har haft et mindre forbrug i indkøbt el. Dog er CH₄ og N₂O højere end i 2024, dette skyldes hvilken type strøm der er blevet produceret i Danmark samt hvilken type strøm, som Danmark har importeret.

¹⁰ Energinet's foreløbige miljødeklaration for el 2025 d. 16. marts 2026.

¹¹ Der er medregnet et tab på 5 %.

Sygehusets varmforsyning i Sønderborg, Tønder og Aabenraa er fjernvarme. I 2024 blev kedlerne i Sønderborg nedlagt og der blev installeret en varmepumpe.

Emissionen for varmeforbruget ved SHS i 2024 og 2025 er beregnet ud fra at 1 GJ-fjernvarme giver 18 kg CO₂¹², og fremgår af nedenstående tabel. Alle tre fjernvarmeværker fyrer med biomasse.

Tabel 12: Emissioner fra sygehusets varmeforbrug i 2024 og 2025.

Emission	2024				2025			
	SBS Belastning	TS Belastning	AAS Belastning	SHS Belastning	SBS Belastning	TS Belastning	AAS Belastning	SHS Belastning
Varmeforbrug [kWh]	12.018.290	1.304.000	8.870.140	22.192.430	10.500.370	1.369.600	9.872.920	21.742.890
Varmeforbrug olie [l]	0	0	0	0	0	0	0	0
CO ₂ [Ton] (Drivhusgas)	779	85	575	1.438	680	89	640	1.409

Sygehusets jordforurening og udledninger til jord

Der foregår ikke aktiviteter og processer på Sygehus Sønderjylland, der giver anledning til risiko for jordforurening. Oplag af kemikalier foregår i tanke og beholdere med spildbakke.

Sygehusets kemikalieaffaldsdepoter er indrettet, så eventuelt spild bliver opsamlet. Der er ikke afløb til kloak.

I Tønder har SHS en 1.100 liters overjordisk tank. I Aabenraa er den store tank til oplag af brændstof til nødgeneratoranlægget blevet ændret til en 5.900 liters overjordisk tank.

I Sønderborg er der to olietanke på 5.900 liter, og én på 1.200 l, til nødgeneratoranlægget.

Alle tankene er registrerede og de er volumenmæssigt under kravet omkring tankinspektion.

¹² Kilde: <https://ens.dk/service/statistik-data-noegletal-og-kort/noegletal-og-internationale-indberetninger> d. 16. marts 2026

Sygehusets belastning af spildevandet med kemikalier og lægemidler

Alle Sygehus Sønderjyllands afdelinger har afløb til kloaksystemet. Der er sanitære afløb, gulvafløb og afløb fra udstyr og anlæg, der forbruger vand.

Det antages, at den største kemiske belastning i spildevandet kommer fra patienter i medicinsk behandling. Patienter i cytostatikabehandling og patienter, der tager medicin, herunder antibiotika, belaster spildevandet.

Desinfektion af sengestuer og badeværelser er en vigtig opgave. Der anvendes i de fleste tilfælde ikke klor til desinfektion af patientstuer og badeværelse. Der anvendes mere miljøvenlige desinfektionsmidler, og de fleste af sygehusets rengøringsmidler er miljøvenlige produkter uden allergener.

Sygehusets laboratorier udleder kun en meget begrænset mængde kemikalier til afløbet. Sygehuset har analyseudstyr, der forsynes med vand og har afløb til kloak.

Analyser gennemføres i automatiske anlæg med systemer til opsamling af reagenser. Blodprøver og anvendte analysevæsker bliver bortskaffet, som kemisk affald eller som klinisk risikoaffald.

Tilbage i 2012 meddelte Sønderborg kommune, at man startede arbejdet med en spildevandstilladelse for sygehuset i Sønderborg. Sygehuset havde deadline 1. april 2013, hvor den spildevandstekniske redegørelse for matriklen skulle sendes til Sønderborg kommune. Sygehus Sønderjylland modtog 3. juli 2017 en tilladelse til afledning af hospitalsspildevand fra Sønderborg Sygehus. Tilladelsen indeholder en række vilkår, samt information om håndtering og kontrol af disse vilkår. I 2019 fik sygehuset et påbud om nedsættelse af analysefrekvensen fra 6 årlige analyser til 2 analyser.

Tilbage i 2013 meddelte Aabenraa kommune, at sygehuset skulle ansøge om tilslutning af spildevand, deadline var 20. december 2013. Derudover skulle sygehuset udarbejde en spildevandsteknisk redegørelse. Første redegørelse omhandlede det eksisterende sygehus, og deadline for aflevering var 1. august 2014. Sygehuset fik en spildevandstilladelse for det eksisterende sygehus i foråret 2016. Redegørelsen for "Fase 1 & Fase 2" blev indsendt 1. dec. 2016 til Aabenraa kommune. SHS har i løbet af 2017 og 2018 været i dialog med kommunen og eftersendt yderligere informationer, men har endnu ikke modtaget en tilladelse for udledning af spildevand for det samlet somatiske sygehus. I 2024 blev sygehuset kontaktet endnu engang og der skulle udarbejdes en ny spildevandsteknisk redegørelse, som blev indsendt til Aabenraa kommune medio februar 2025, ved udarbejdelse af denne redegørelse har sygehuset ikke hørt fra Aabenraa kommune.

3. Internt beredskab.

Den interne beredskabsplan

Der findes en intern beredskabsplan for hver enkel matrikel. I beredskabsplanen er en katastrofe defineret som en hændelse, der påvirker den normale drift på den enkelte matrikel. Beredskabsplanen beskriver organiseringen af opgaver, der iværksættes, når der på eller i sygehusets omgivelser sker hændelser, som medfører, at den normale drift eller patientbehandling bliver påvirket i kortere eller længere periode.

Uheld og driftsforstyrrelser

I 2025 er der ikke blevet registreret nogle miljøuheld. SHS har en retningslinje i forhold til miljøuheld på infonet.

Håndtering af miljø relaterede risikoforhold.

I 2025 har der ikke været registreret forhold på miljøområdet, som giver anledning til at iværksætte forebyggende initiativer omkring håndtering af miljørelaterede risikoforhold.

7. Miljøindsatsen 2023 - 2025.

I de sidste par år har der været langt et stort arbejde i at få udarbejdet og godkendt de forskellige regionale delstrategier på det grønne område, hvor de enkelte sygehusenheder er udpeget som lead og hermed havde formandskabet på de tværgående arbejdsgrupper, som efterfølgende fungerer som implementeringsgrupper. SHS har bidraget med medarbejder ind i alle de tværgående arbejdsgrupper. SHS fik oprindeligt tildelt tre lead- områder, men efterfølgende er der sket ændringer, så SHS nu har lead på affald og har lead på anæstesidelen i forhold til lead- området "Lægemidler og medicinske gasser", hvor OUH har resten af leaområdet.

Desuden er der i de sidste par år arbejdet på hvordan SHS får implementeret de forskellige regionale delstrategier på det grønne område. Da arbejdsgange og procedure skal ændres for at SHS når de regionale målsætninger.

Affaldshåndtering

Igennem det sidste årti har SHS haft fokus på affaldssorteringen og på at finde de bedste løsninger, som samtidig tog hensyn til både arbejdsmiljø, hygiejne og miljøet i forbindelse med at øge udsortering af affaldet.

Bl.a. bliver der udført interne affaldsaudits i affaldsgårdene på matriklerne i Sønderborg og Aabenraa, otte gange om året, hvor fokus er slutsortering.

SHS vurderer løbende muligheden for yderligere tiltag vedr. frasortering af genanvendelige fraktioner, via dialog med affaldsmotagerne. Oftest opstår dialogen ved at personalet ude i klinikken undres over at et produkt eller emballage skal i en bestemt fraktion og hvorfor det f.eks. ikke kan gå til genanvendelse.

I forbindelse med at affaldsbekendtgørelsen blev ændret er der blevet indført yderligere frasortering af bl.a. mad samt mad- og drikkekartoner, som var de "nye" fraktioner i forhold til den frasortering som allerede foregik på SHS.

Farlige og uønskede stoffer

På SHS anvendes der forskellige kemiske produkter. Nogle anvendes til desinfektion, andre til rengøring og endeligt anvendes der mange forskellige reagenser og kemiske stoffer i de forskellige laboratorier. Mange af disse reagenser opbevares i små kassetter, som sættes på de forskellige analysemaskiner.

SHS anvender i dag et kemikaliestyrringssystem, der blev taget i brug tilbage i 2007.

Kemikaliestyrringssystemet består af kemikalieplancher og en kemikalieoversigt, der indeholder alle de kemikalier der anvendes på det enkelte afsnit. Både oversigten og plancherne bliver løbende opdateret, når der kommer nye produkter til, samt når produkter substitueres af nye alternativer.

Planchesystemet har afløst afdelingernes arbejdspladsbrugsanvisninger, og er mere pædagogisk opbygget, hvilket fremmer sikkerheden og sundheden i forbindelse med personalets arbejde med kemikalier.

Kemikalieoversigterne og plancherne udformes af miljø- og energikoordinatoren ved SHS, og bliver efterfølgende lagt ud på sygehusets intranet, hvor det også er muligt, at finde sikkerhedsdatablade på produkter, som er lagervare og nogle enkelte skaffevarer.

For at kemikaliesystemet er brugbart på de enkelte afsnit arbejdes der løbende på at tilpasse og opdaterer plancherne, således det giver mening i dagligdagen, f.eks. kan nævnes, at der på et afsnit var et ønske om, at plancherne blev forstørret for at fremme brugervenligheden.

Tilbage i juli 2019 kom der lovændringer for det kemiske arbejdsmiljø, det betød at de traditionelle arbejdspladsbrugsanvisninger udgik. Sygehus Sønderjylland har besluttet at afdelingernes plancher fortsat giver god mening i forhold til at understøtte den mundtlige oplæring.

Et krav, som man tidligere har været fritaget for, kom i spil i forbindelse med lovændringen nemlig den kemiske APV/ kemisk risikovurdering. Øvelsen er, at afdelingerne skal vurdere deres arbejdsprocesser, hvor der indgår kemi. Vurderingen skal indeholde syv vurderingselementer, for at lette dette arbejde er der blevet lavet et vurderingsskema, som afdelingerne kan benytte.

Det blev besluttet ved udgangen af 2025, at sygehuset skulle overgå til det regionale kemikaliestyrsystem – Retox, som benyttes af de forskellige regioner.

Miljøministeriet har udformet en liste over uønskede stoffer, hvorpå nogle af de kemiske produkter og reagenser, som SHS anvender, er nævnt. Stoffer som SHS anvender, fremgår af tabel 14.

Tabel 13 – Stoffer der anvendes på SHS, der er på Miljøministeriets liste over uønskede stoffer.

Stofnavn	2020	2021	2022	2023- 2025	Farlighed
	Mængde [L]	Mængde [L]	Mængde [L]	Mængde [L]	
Formaldehyd	1.279,9 (apoteket)	916,35 (apotek)	1091,4 (apotek) 0,1 (Biokemi SBS)	770 (Øvrige afd.)	Stoffet optræder på HK, BV, KL, GV, LOUS og 1669 – listen.
	1.800,6 (Patologisk)	2.141,2 (Patologisk)	466,0 (Patologisk)	6.930 (Patologisk)	
	Totalt: 3.080,5	Totalt: 3.057,6	Totalt: 3.892,5	Totalt: 7.700	
Methanol	40 (Patologisk) 175 (Biokemisk) Totalt: 215	10 (Patologisk) 95,2 (Biokemisk)	20 (Patologisk)	-	Stoffet optræder på HK, LOUS, Effektlisen, BV, GV og LO.
Giemsa Solution (Methanol)	-	-	10 (Biokemi SBS)	56 (Biokemi)	Stoffet optræder på HK, LOUS, Effektlisen, BV, GV og LO.
May-Grünwald Solution (Methanol)	-	-	42,5 (Biokemi SBS)	108,5 (Biokemi)	Stoffet optræder på HK, LOUS, Effektlisen, BV, GV og LO.

HK: Listen over Harmoniseret Klassificering (CLP Annex VI)

GV: AT's Grænseværdiliste

BV: B- værdivejledning

LOUS: Listen over uønskede stoffer.

KL: AT's Kræftliste

LO: AT's vejlede liste over organiske opløsningsmidler.

1669 – Listen: Bekendtgørelse om kvalitetskrav for vandområder og krav til udledning af visse farlige stoffer til vandløb, søer eller havet.

Som det ses i tabel 14, har forbruget af de uønskede stoffer, stort set ligget stabil i de sidste seks år.

Yderligere anvender SHS en række hjælpemidler, der bliver indkøbt via lageret, som lagervare. Herunder kan nævnes; sprit, rengøringsmidler til bækkenskyller, instrumentopvaskere, o. lign. Disse hjælpemidler er alle oplyst i tabel 15, hvor kosmetiske produkter, som udgangspunkt ikke er medtaget, dog med undtagelse af håndsæbe.

Tabel 14: Mængde af hjælpemidler, der anvendes ved SHS i perioden 2020 - 2025.

Intern varenr.	Navn	Funktion	Mængde 2020		Mængde 2021		Mængde 2022		Mængde 2023-2025		Farlighed
				[L]		[L]		[L]		[L]	
100280 (1L)	Hospitals-Sprit 70%	Desinfektion	4.661	[L]	2.608	[L]	2.433	[L]	5.600	[L]	HK & GV. Flam. Liq.3, H226 Eye Irrit 2, H319
185890 (1L)	Sprit, denaturet	Desinfektion	6	[L]	8	[L]	8	[L]			HK & GV. Flam. Liq.3, H226 Eye Irrit 2, H319
105258 (0,6L)	Håndsprit 85 %	Hånd-desinfektions middel	3461,4	[L]	3.993,60	[L]	1.763	[L]	3.695,4	[L]	HK, GV & LO. Biocid. Flam. Liq.2, H225 Eye Irrit. 2, H319
105262 (0,12 L)			481,32	[L]	162,72	[L]	176	[L]	359	[L]	
117269 (1 L)			19.354	[L]	18.624	[L]	11.706	[L]	21.600	[L]	
117220 (1L)	Håndsprit 85 % + klorhexidin	Hånd-desinfektions middel	840	[L]	822	[L]	846	[L]	2.584	[L]	HK, GV & LO. Biocid. Flam. Liq.2, H225, Eye Irrit. 2, H319, Aquatic Chronic 3, H412
100312 (1L)	Håndsæbe	Håndsæbe	7.566	[L]	6.258	[L]	6.336	[L]	12.483	[L]	Kosmetisk produkt
101847 (Dåse 150 stk.)	Overflade-desinfektions-serviet	Desinfektion	9.175	[Dåser]	18.570	[Dåser]	10.059	[Dåser]	646.491	[Stk]	HK, GV & LO. Flam. Liq.2, H225, Eye Irrit. 2, H319
102955 (100 stk./pak)	Desinfektions serviet (Isopropyl)	Desinfektion til hud	3.424	[Pakker]	3.529	[Pakker]	3.126	[Pakker]	9.362	[Pakker]	HK, GV & LO. Biocid. Flam. Liq.2, H225, Eye Irrit. 2, H319, STOT SE 3, H336
105255 (50 stk./pak)	Desinfektions-serviet (Ethanol + klorheidin)	Desinfektion til hud	901	[Pakker]	785	[Pakker]	777	[Pakker]	2.725	[Pakker]	HK, GV & LO. Biocid. Flam. Liq.2, H225, Aquatic Chronic 2, H411
105260 (100 stk./pak)			4.786	[Pakker]	10.799	[Pakker]	8.685	[Pakker]	24.080	[Pakker]	

HK: Listen over Harmoniseret Klassificering (CLP Annex VI); BV: B- værdivejledning; KL: AT's Kræftliste; GV: AT's Grænseværdiliste
LOUS: Listen over uønskede stoffer.; 1669 – Listen: Bekendtgørelse om kvalitetskrav for vandområder og krav til udledning af visse farlige stoffer til vandløb, søer eller havet. LO: AT's vejlede liste over organiske opløsningsmidler.

Intern varenr.	Navn	Funktion	Mængde 2020		Mængde 2021		Mængde 2022		Mængde 2023-2025		Farlighed
105272 (Udgået) (50 stk./pak)	Desinfektions- serviet (Ethanol)	Desinfektion til hud	72	[Pakker]	24	[Pakker]	49	[Pakker]	24	[Pakker]	HK, GV & LO. Biocid. Flam. Liq.2, H225,
117268 (100 stk./pak)			889	[Pakker]	4.931	[Pakker]	886	[Pakker]	4.374	[Pakker]	
128761 (5 stk./pak)	Wet Wipe med klor / WipeClean	Desinfektion	1.834	[Pakker]	453	[Pakker]	1.113	[Pakker]	3.766	[Pakker]	-
132621 (10 stk./pak)			1.035	[Pakker]	713	[Pakker]	758	[Pakker]	2.603	[Pakker]	-
132362 (20 stk./pak)	Wet Wipe med ethanol/ WipeClean med ethanol	Desinfektion	4.496	[Pakker]	5.954	[Pakker]	8.759	[Pakker]	1302	[Pakker]	HK & LO. Flam. Liq.2, H225,
143243 (25 stk./pak)	Wet Wipe universal	Desinfektion	14.802	[Pakker]	19.948	[Pakker]	18.660	[Pakker]	67.337	[Pakker]	-
185801 (20 stk./pak)	Wet Wipe universal -maxi	Desinfektion	5.104	[Pakker]	5.086	[Pakker]	3.790	[Pakker]	18.045	[Pakker]	-
100570 (8ml.)	Korrektionspen	Rettelak	0,15	[L]	0,45	[L]	0,34	[L]	0,7	[L]	HK & GV. Flam. Liq. 2, H225, Skin Irrit. 2, H315, STOT SE 3, H336, Aquatic Chronic 2, H411
115939 (20 ml.)	Rettelak med pensel	Rettelak	0,06	[L]	0,10	[L]	0,06	[L]	0,1	[L]	HK & GV. Flam. Liq. 2, H225, Skin Irrit. 2, H315, STOT SE 3, H336, Aquatic Chronic 2, H411
117105 (5L)	Suma med super plus	Instrument reng.	320	[L]	240	[L]	365,0	[L]	645	[L]	HK & GV. Skin Irrit 2, H315 Eye Irrit 2, H319, Met. Corr 1, H290
199867 (5L)	Suma med super LPH	Instrument reng.	510	[L]	540	[L]	410,0	[L]	1.305	[L]	HK & GV. Met. Corr 1, H290
117118 (1,5 kg)	Suma Base Free udgik 2021	Opvaskemiddel pulver	142	[kg]	57	[kg]	0,00	[kg]	0,00	[kg]	HK. Eye Dam 1, H315
117193 (5 L)	Suma med rinse	Afspændings- middel	180	[L]	185	[L]	265	[L]	670	[L]	-
119366 (5 L)	Suma nova L6	Instrument reng.	175	[L]	185	[L]	230,0	[L]	390	[L]	HK & GV. Skin Corr 1A, H314 Met Corr 1, H290
159164 (10 L)			2.200	[L]	2.030	[L]	975	[L]	520	[L]	
117195 (5 L) - Udgået	Suverent	Universal reng.	15	[L]	30	[L]	15	[L]	0	[L]	HK
117195 (5 L)	Universal reng. Uden parfume og farve	Universal reng.	-	[L]	-	[L]	-	[L]	2.250	[L]	-
238935 (0,1 L) (0,25 L i 2023-25)	Neglelak fjerner u. acetone	Opløsnings-middel	2,3	[L]	2,3	[L]	4,25	[L]	19,5	[L]	-
137317 (0,1 L)	Lugtfjerner R10	Lugtfjerner	10,4	[L]	9,9	[L]	14,4	[L]	78,8	[L]	-
137320 (0,5 L)	Smelloff	Lugtfjerner	117	[L]	191	[L]	162	[L]	593,5	[L]	-
117200 (5 L)	Neodisher Afspændings-middel	Afspændings- middel	60	[L]	140	[L]	90	[L]	335	[L]	HK. Eye Irrit 2, H319
531954 (5L)	Neodisher Mediclean Forte	Instrument reng.	80	[L]	230	[L]	225	[L]	455	[L]	-

Intern varenr.	Navn	Funktion	Mængde 2020		Mængde 2021		Mængde 2022		Mængde 2023-2025		Farlighed
119132 (Varierer i str.)	Neutral tøjvask	Tøjvask	71	[Pakker]	100	[Pakker]	69	[Pakker]	136	[Pakker]	HK. Eye Irrit 2, H319
119150 (1 L.)	Hånd opvaskemiddel	Opvaske-middel	555	[L]	471	[L]	431	[L]	1.411	[L]	-
119164 (1,5 L)	Klorin	Desinfektion	15	[L]	6	[L]	9	[L]	27	[L]	HK & GV. Eye Irrit 2, H319
119173 (30 stk./pak)	Abena opvaske tabs udgik 2020	Opvaske-middel	835	[Pakker]	0	[Pakker]	0	[Pakker]	0	[Pakker]	HK & GV. Eye Irrit 2, H319
119173 (85 stk./pak)	Easy Energy Opvaske tabs udgik 2022	Opvaske-middel	0	[Pakker]	372	[Pakker]	319	[Pakker]	0	[Pakker]	HK & GV. Eye Irrit 2, H319
105303 (80 stk./pak)	Prime Source Tabs udgik 2022	Opvaske-middel	0	[Pakker]	0	[Pakker]	75	[Pakker]	0	[Pakker]	HK & GV Eye Irrit 2, H319
105303 (120 stk./pakke)	Abena maskinopvask m. salt og afsp.	Opvaskemiddel	0	[Pakker]	0	[Pakker]	0	[Pakker]	949	[Pakker]	HK Eye Irrit 2, H319
106544 (80 stk./pak)	Miele professionel Opvaske tabs Udgik 2022	Opvaske-middel	65	[Pakker]	65	[Pakker]	60	[Pakker]	0	[Pakker]	HK & GV.. Eye Irrit 2, H319
119426 (1 L)	Afkalker Calc Free Udgik 2020	Afkalker	247	[L]	0	[L]	0	[L]	0	[L]	HK & GV. Skin Corr 1B, Eye Dam 1, H318, H314
119426 (1L)	Afkalker til kaffemaskine Udgik 2022	Afkalker	0	[L]	167	[L]	168	[L]	0	[L]	HK. Eye Irrit 2, H319
119426 (1 L)	Maskinafkalker Abena	Afkalker	0	[L]	0	[L]	0	[L]	491	[L]	HK. Eye Irrit 2, H319
142409 (20 L)	Rapide PA part A +B	Instrument reng.	2.940	[L]	3.400	[L]	3.180	[L]	4.160	[L]	GV. Ox.Liq. 2, H272, Org. Perox. G, Met. Corr 1A, H290, Skin Corr 1A, H314, Eye Dam 1, H318. Part B: Skin Irrit. 2, H315, Eye Dam. 1, H318
142525 (3,8 L)	Intercept	Instrument reng.	60,8	[L]	34,2	[L]	15,0	[L]	83,6	[L]	HK. Skin Irrit 2, Eye Irrit 2, H319, H315
157187 (0,5 kg)	Brun sæbe	Rengørings-middel	195	[kg]	120	[kg]	60	[kg]	60	[kg]	HK & GV. Skin Irrit 2, H315, Eye Irrit 2, H319
185849 (1L)	Suma select free A7 Udgik 2020	Afspændings middel	127	[L]	0	[L]	0	[L]	0	[L]	HK & GV. Skin Irrit 2, H315, Eye Irrit 2, H319
185849 (1 L)	Afspænding Prime source Udgik 2022	Afspændings middel	0	[L]	125	[L]	113	[L]	0	[L]	HK. Eye Irrit 2, H319
185849 (1 L)	Abena puri line afspænding	Afspændings middel	0	[L]	0	[L]	0	[L]	370	[L]	-
119194 (0,5 L)	Rensebenzin	Opløsnings-middel	1,0	[L]	1,5	[L]	0	[L]	2	[L]	HK, GV & L.O. Flam liq 2, H225, Asp. Tox 1, H304, Aquatic Chronic 2, H411
215898 (5 L)	Ethanol, IH 70 %	Opløsnings-middel	-	[L]	-	[L]	1.440	[L]	4.855	[L]	HK & GV. Flam. Liq.3, H226 Eye Irrit 2, H319
240487 (5L)	Abs. Alkohol 96 %	Opløsnings-middel	800	[L]	915	[L]	985	[L]	2.870	[L]	HK & GV. Flam. Liq.3, H226 Eye Irrit 2, H319

Intern varenr.	Navn	Funktion	Mængde 2020		Mængde 2021		Mængde 2022		Mængde 2023-2025		Farlighed
				[L]		[L]		[L]		[L]	
240488 (5 L)	Abs. Alkohol 99 %	Opløsningsmiddel	5.675	[L]	3.920	[L]	3.740	[L]	10.975	[L]	HK & GV. Flam. Liq.3, H226 Eye Irrit 2, H319
121989 (5 L)	Isopropanol 99,5 % <i>Først medtaget fra 2022, da det blev en depotvarer</i>	Opløsningsmiddel	-	[L]	-	[L]	960	[L]	3.235	[L]	HK & GV Flam. Liq. 2, H225 STOT SE 3, H336 Eye Irrit. 2 H319,
233468 (5 L)	Xylen	Opløsningsmiddel	240	[L]	60	[L]	100	[L]	80	[L]	Flam. Liq. 3; H226 Acute Tox. 4; H312 Asp. Tox. 1; H304 Skin Irrit. 2; H315 Eye Irrit. 2; H319 Acute Tox. 4; H332 STOT SE 3; H335 STOT RE 2; H373
139870 (5L)	JFC, reagens <i>Først medtaget fra 2022, da det blev en depotvare</i>	Opløsningsmiddel	-	[L]	-	[L]	625	[L]	1.700	[L]	HK & GV Flam. Liq. 2;H225, Eye Irrit. 2;H319 Flam. Liq. 2;H225 Skin Irrit. 2;H315 Asp. Tox. 1;H304 STOT SE 3;H336 Aquatic Acute 1;H400 Aquatic Chronic 1;H410 Flam. Liq. 2;H225 Eye Irrit. 2; H319 STOT SE 3;H336
248806 (20 L)	Anios RL	Afspændingsmiddel Sengevasker	-	[L]	-	[L]	640	[L]	3.120	[L]	-
248270 (20 L)	Sekumatic FDR Udgået	Rengøringsmiddel Sengevasker	-	[L]	-	[L]	640	[L]	0	[L]	HK & GV Hudirritation, Kategori 2 H315 Alvorlig øjenskade, Kategori 1 H318 Kortvarig (akut) fare for vandmiljøet, Kategori 1 H400 Langtidsfare (kronisk) fare for vandmiljøet, Kategori 2 H411
248270 (20 L)	Sekumatic NDT (Erstattet af nedenstående)	Rengøringsmiddel Sengevasker	-	[L]	-	[L]	-	[L]	620	[L]	HK & GV Kan ætse metaller. H290 Forårsager svære ætsninger af huden og øjenskader. H314 Meget giftig for vandlevende organismer. H400 Skadelig for vandlevende organismer, med langvarige virkninger. H412

Intern varenr.	Navn	Funktion	Mængde 2020		Mængde 2021		Mængde 2022		Mængde 2023-2025		Farlighed
253211 (25 L)	Getinge Clean Enzymatic	Rengøringsmiddel Sengevasker	-	[L]	-	[L]	-	[L]	1.025	[L]	HK & GV Eye Irrit 2, H319, Indeholder enzym (subtilisiner) og 1,2- benzothiazol- 3(2H)-one. Kan udløse en allergisk reaktion, EUH208

HK: Listen over Harmoniseret Klassificering (CLP Annex VI); BV: B- værdivejledning; KL: AT's Kræftliste; GV: AT's Grænseværdiliste
 LOUS: Listen over uønskede stoffer.; 1669 – Listen: Bekendtgørelse om kvalitetskrav for vandområder og krav til udledning af visse farlige stoffer til vandløb, søer eller havet. LO: AT's vejledede liste over organiske opløsningsmidler.

Som det fremgår af tabel 15, var forbruget på nogle produkter større i 2020 i forhold til de andre år.

Det gælder især på desinfektionsmidler, dette skyldes Covid- 19 pandemien.

Generelt har mængden af de forskellige hjælpemidler lagt stabilt over de sidste fem år.

8. Status for mål og handlingsplaner

Reducere EI- og varmekonsumet med 10 % i 2030 i forhold til 2020.

SHS er godt på vej i forhold til de 10 % reduktion på el og varmekonsumet. I 2025 var elforbruget reduceret med 8,4 % i forhold til 2020, det svarer til en reduktion på 1.308.441 kWh. For at nå målet på de 10 % skal SHS have reduceret elforbruget med yderligere 248.450 kWh, samtidig med at der kommer mere energitungt udstyr ind i husene.

Varmeforbruget er i 2025 faldet med 8 % i forhold til 2020, svarende til en reduktion på 1.899.833 kWh. Det gradvise korrigeret forbrug er reduceret med 9,6 %, svarende til en reduktion på 2.886.159 kWh. SHS er godt på vej i forhold til målsætningen på energiområdet.

Reducere den samlede affaldsmængde med 15 % i år 2030 i forhold til 2020

Den samlede affaldsmængde var i 2025 reduceret med knap 11% i forhold til i 2020, som var baseline. Det betyder at målet næsten er nået.

Reducere det forbrændingsegnede affald med 15 % i 2030 i forhold til 2020

I forhold til det forbrænding egnede affald har SHS nået en reduktion på 14 %, hvilket gør at målet næsten er nået i 2025 i forhold til 2020.

Øge genanvendelsen til 45% i 2030 i forhold til 2020

I 2025 var den procentmæssige andel, som blev sendt til genanvendelse på 32%. Mængdemæssigt er der i 2025 sket et fald på 8 % i forhold til 2020 på det affald, som går til genanvendelse.

9. Vurdering og prioritering af indsatsen 2023-2025.

De sidste par år har båret præg af at sundhedsreformen, hvor der er arbejdet på at få psykiatrien til at blive en del af det somatiske sundhedsvæsen, så skånsomt som muligt og ser ind i at skulle overtage opgaver i forhold til den borgernære sundhed fra kommunerne.

I Sønderborg fortsatte arbejdet med at ombygge sygehuset i Sønderborg til specialesygehuset, som formentligt er færdig i 2027. I Aabenraa arbejdes der med at få udvidet PAM i forbindelse med FAM-funktionen, dette arbejde foregår endnu. I Aabenraa har der også været interne ombygninger og projekter.

Et positivt år.

De sidste par år set med miljø og klimabriller har været et positivt år både på SHS, men også regionalt. De 6 delstrategier blev godkendt i regionsrådet i 2023 og siden er der blevet arbejdet i større og mindre grad med de forskellige indsatsområder.

SHS formåede at nedbringe den totale mængde affald med 12 % i 2025 i forhold til 2020. Mængden af brandbart affald er faldet med 15 % siden 2020. Mængden af affald som går til genanvendelse er steget til at det nu udgør 32 % af den samlede mængde.

Elforbruget er i 2025 faldet med 8,4 % i forhold til 2020. Varmeforbruget er faldet med 9,5 % på det graddage korrigeret forbrug i 2025 i forhold til 2020.

Som det fremgår flere steder af redegørelsen, opleves der en generel fremgang på affaldsområdet i forhold til for bare nogle år siden. SHS sortere flere genanvendelige fraktioner fra, og undgår dermed at afbrænde vigtige ressourcer. For at dette kan lykkes, har det krævet en væsentlig indsats af de enkelte medarbejdere ude på afsnittene, som skal sortere de enkelte fraktioner, men også fra portørerne der fragter affaldet fra produktionsstedet til affaldsgården, hvor der sorteres i den rigtige container. Generelt opleves der på sygehuset en god vilje og energi til at gøre en indsats hele vejen fra produktionsstedet og til affaldsgården. Sygehus Sønderjylland er på nogle indsatsområder på rette vej, men vi er ikke nået i mål endnu, på andre områder er der lang vej og vil kræve en målrettede indsats i de kommende år og som vil kræve nogle ressourcer.

Det bliver spændende at følge både sygehuset og regionens arbejde for at nå målene i de seks delstrategier.

10. Fremadrettet indsatser og handlinger.

De 6 regionale delstrategier har sat retning og målsætninger for sygehuset og ved udgangen af 2026 skal de enkelte delstrategier evalueres og evt. tilpasses i forhold til målsætningerne.

To go emballager

I 2026 forventes det længe ventede projekt omkring flergangsemballager til to go salaterne at påbegynde, tanken er at på sigt skal både sandwich, salater og andre to go retter fra restauranten i en flergangsemballage, som skal løbe i et lukket loop, hvor der bliver opsamlingssteder til de tomme emballager.

Affaldshåndtering

På affaldsområdet skal der foretages en pilotdrift på en sengeafdeling, hvor der bliver foretaget opsamling af plastaffald inde på den enkelte sengestue. På baggrunden af pilotdriften skal der udarbejdes en case for hele sygehuset, hvorvidt dette er en løsning til at øge sorteringsmulighederne i det kliniknære område.

Kliniske – og øvrige forbrugsvarer

For kliniske og øvrige forbrugsvarer er der fra den regionale arbejdsgruppe udpeget hvilke produkter, som der skal ændres fra en gangs til flergangsprodukter. På SHS er der nedsat tre arbejdsgrupper, som skal arbejde med at finde de bedste løsninger til at få implementeret flergangsartikler, som i dag består af engangsartikler. Dette arbejde begynder også i 2026 og de tre arbejdsgrupper skal se på følgende områder:

- Tekstiler
- Simple instrumenter
- Service (ikke personaleservice).

11. Myndighedstilsyn

SHS er geografisk placeret på tre forskellige matrikler i tre forskellige kommuner. Dette betyder, at de tre sygehuses miljømyndigheder, er henholdsvis Aabenraa, Sønderborg og Tønder kommune.

Miljømyndighederne fra Sønderborg Kommune aflægger periodiske besøg ca. hvert andet/tredje år. Miljøtilsynet i 2010 gav en indskærpelse om sortering af plastaffald til genanvendelse, mens det ved tilsynet i 2013 hovedsageligt var fokus på varmecentralen. Ved tilsynet blev det fra kommunens side miljømæssigt vurderet, at kravet om årligt eftersyn af skorstenen ikke længere er nødvendigt, men kan nedjusteres til hvert andet år.

Sidenhen har der været miljøtilsyn i foråret 2014 og igen i varmecentralen i 2016, hvor det gav to anmærkninger. Den ene anmærkning var krav om eftersendelse af skorstenseftersynsrapporten, mens den anden var manglede eftersyn på olietanken der senest har været eftersat i 2010.

Sygehuset i Sønderborg har i de sidste par år arbejdet på at få sløjft den store olietank og etableret en tank under 6.000 l, der ikke er omfattet af kravene jf. Tankbekendtgørelsen. Tanken blev sløjft i 2019. Og i forbindelse med at der blev etableret varmepumpe, så har sygehuset i Sønderborg ikke længere kedler til opvarmning og den mindre tank er også blevet fjernet.

Sønderborg Kommune var igen på miljøtilsyn d. 3. maj 2017, hvor fokus var olietanke.

I 2019 var Sønderborg Kommune igen på miljøtilsyn i varmecentralen og her blev sygehuset informeret om at lovgivning for mellemstore fyringsanlæg er blevet ændret, så der fremadrettet vil komme yderligere krav til bl.a. egenkontrollen.

I efteråret 2020 var Sønderborg Kommune på miljøtilsyn i teknisk afdeling og havde et par enkelte bemærkninger i forhold til filter afkastet fra træværkstedet.

I november 2022 var Sønderborg Kommune på basis besøg i varmecentralen, hvor SHS kunne fortælle at der arbejdes på at få etableret varmepumper i stedet for de gamle kedler.

Derudover har sygehuset i Sønderborg haft en dialog med kommunen, da der har været problemer med fedtudskillerne både ved produktionskøkkenet og ved restauranten. Fedtudskillerne blev udskiftet i efteråret 2020, så problemet er løst.

I foråret 2025 var Sønderborg Kommune på tilsyn i forbindelse med at varmecentralen er blevet ændret til en varmepumpe i stedet for kedler. Desuden var Sønderborg Kommune på affaldstilsyn efteråret 2025.

I Aabenraa mangler sygehuset at få svar på den spildevandstekniske redegørelse i forhold til tilladelse for udledning af spildevand til offentlig kloak for fase 1 og fase 2. Aabenraa kommune kontaktede SHS igen i 2024 at der var behov for en fælles spildevandstekniske redegørelse for hele sygehuset inkl. Psykiatrien.

I Tønder er der endnu ikke blevet ansøgt om udledning af spildevand til offentlig kloak, både fordi der ikke er kommet et krav fra kommunen samt fordi sygehusets aktivitet ikke er ret stor og det samme gælder spildevandsmængden.

12. Bilag

Bilag 1

Matrikel specifikke oplysninger.

Bilag 2

Baggrundsdata, som ikke fremgår i energi- og miljøregnskabet

Bilag 3

Energi- og miljøregnskab for sygehus Sønderjylland, Samlet
Energi- og miljøregnskab for sygehus Sønderjylland, Sønderborg
Energi- og miljøregnskab for sygehus Sønderjylland, Tønder
Energi- og miljøregnskab for sygehus Sønderjylland, Aabenraa

Bilag 1- Matrikel specifikke oplysninger

I nedenstående tabel ses matrikel specifikke informationer, som ikke direkte fremgår af redegørelsen eller af energi- og miljøregnskabet i bilag 3. ¹³

Matrikel	Sønderborg ¹⁴						Tønder						Aabenraa					
Adresse	Sydvang 1 6400 Sønderborg						Carstensgade 6-10 6270 Tønder						Kresten Philipsens Vej 15, 6200 Aabenraa					
År	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Erhvervsareal /Bruttoareal [m ²]	91.007	92.152	92.152	92.152	92.152	92.152	14.880	14.880	14.880	14.880	14.880	14.880	88.312	86.112	106.998	106.998	106.998	106.998
Opvarmede areal /Nettoareal [m ²]	75.882	75.865	75.856	75.856	75.856	75.856	12.691	12.688	12.688	12.688	12.688	12.688	88.186	88.454	89.891	89.891	89.891	89.891

¹³ Arealerne for SBS, AAS og TS er fundet via Dalux, marts 2021, marts 2022, marts 2023, marts 2024, marts 2025, marts 2026. I tallene for 2020, 2021 for Aabenraa har S- bygningen ikke været med i det totale areal, derfor er der sket en væsentlig stigning.

¹⁴ Gighospitalets areal indgår ikke i arealet for Sønderborg.

Bilag 2 – Baggrundsdata, som ikke fremgår af energi- og miljøregnskab

Emissionsberegninger

Baggrundsdata for emissionspåvirkning for elforbruget.¹⁵

Miljødeklaration af el i 2025	
Emission	[g/kWh]
CO ₂	68
CH ₄	0,04
N ₂ O	0,002

Til udregningen af emissionen for elforbruget er der medtaget et net-tab på 5 %.

$$\text{Forbrug [kWh]} * \text{Emission [g/kWh]} / 0,95 = \text{Belastning [g]}$$

Baggrundsdata for emissionspåvirkning for varmeforbruget 2024 og 2025¹⁶.

Fjernvarme	
Emission	[kg/GJ]
CO ₂	24

Emissionspåvirkningen beregnes via følgende formel:

$$\text{Forbrug [kWh]} * \text{Emission [g/kWh]} = \text{Belastning [g]}$$

¹⁵ Tallene er hentet på energinets hjemmeside d. 16. marts 2026 og er den foreløbig miljødeklaration for el.

¹⁶ <https://ens.dk/service/statistik-data-noegletal-og-kort/noegletal-og-internationale-indberetninger> d. 10. marts 2026

Bilag 3 – Energi- og miljøregnskab samlet

Energi- og Miljøregnskab 2025-Samlet													
Aktivitet													
Ressourcer	Enhed	Mængde 2020	Mængde 2021	Mængde 2022	Mængde 2023	Mængde 2024	Mængde 2025	2020-2021 %	2021-2022 %	2022-2023 %	2023-2024 %	2024-2025 %	2020-2025 %
EI	[kWh]	15.568.919	15.288.643	14.521.856	14.290.180	14.561.368	14.260.478	-1,80	-5,02	-1,60	1,90	-2,07	-8,40
Varme [Fjernv. /naturgas]	[kWh]	23.642.723	26.292.130	23.759.820	23.329.810	22.192.430	21.742.890	11,21	-9,63	-1,81	-4,88	-2,03	-8,04
Varme [graddags korrektion]	[kWh]	29.730.564	28.988.783	28.369.001	27.303.583	28.348.948	26.884.405	-2,50	-2,14	-3,76	3,83	-5,17	-9,57
Varme [Olie]	[l]	0	0	0	0	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Varme [graddags korrektion]	[l]	0	0	0	0	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Vand	[m³]	70.769	71.003	75.386	71.843	72.704	70.257	0,33	6,17	-4,70	1,20	-3,37	-0,72
Affald													
Genbrugelige affaldsgrupper													
Blandet erhverv	[kg]	18.590	16.120	14.420	10.800	9.980	7.530	-13,29	-10,55	-25,10	-7,59	-24,55	-59,49
Bygningsaffald	[kg]	90	0	0	0	0	3.540	-100,00	0,00	0,00	0,00	100,00	3833,33
Elektronik	[kg]	7.920	7.610	5.631	6.948	15.123	10.151	-3,91	-26,01	23,39	117,66	-32,88	28,17
Flamingo	[kg]	0	50	20	630	550	480	100,00	-60,00	3050,00	-12,70	-12,73	100,00
Flasker/Glas	[kg]	2.440	2.880	2.560	3.080	3.750	3.450	18,03	-11,11	20,31	21,75	-8,00	41,39
Hård plast	[kg]	9.480	11.912	11.280	16.316	22.330	25.850	25,65	-5,31	44,65	36,86	15,76	172,68
Hård plast (COVID 119)	[kg]	10	0	0	0	0	0	-100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-100,00
Jern/Metal	[kg]	49.042	43.578	41.200	33.700	25.820	35.860	-11,14	-5,46	-18,20	-23,38	38,88	-26,88
Kabelskrot	[kg]	458	529	414	555	645	488	15,50	-21,74	34,06	16,22	-24,33	6,56
Klar plastfolie	[kg]	2.280	1.840	650	1.770	3.260	750	-19,30	-64,67	172,31	84,18	-76,99	-67,11
Køle/hårde hvidevarer	[kg]	1.535	2.375	1.800	700	1.055	2.305	54,72	-24,21	-61,11	50,71	118,48	50,16
Lysstofrør	[kg]	273	255	420	31	222	165	-6,59	64,71	-92,62	616,13	-25,68	-39,56
Mad	[kg]	59.965	60.770	59.832	62.252	60.102	59.311	1,34	-1,54	4,04	-3,45	-1,32	-1,09

Mad- og drikkekartoner	[kg]	0	0	0	260	310	1.100	0,00	0,00	100,00	19,23	254,84	100,00
Makulerings papir	[kg]	30.212	29.768	21.630	28.053	17.028	22.091	-1,47	-27,34	29,69	-39,30	29,73	-26,88
Makulerings papir m. ringbind	[kg]	0	4.843	0	0	0	0	100,00	-100,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Organisk affald på palle	[kg]	0	3.310	0	0	0	0	100,00	-100,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Pap/papir	[kg]	130.110	120.010	122.100	117.260	126.600	115.380	-7,76	1,74	-3,96	7,97	-8,86	-11,32
Pap (COVID 19)	[kg]	390	20	0	0	0	0	-94,87	-100,00	0,00	0,00	0,00	-100,00
Porcelæn	[kg]	570	480	700	1.030	1.120	1.070	-15,79	45,83	47,14	8,74	-4,46	87,72
Printer patroner	[kg]	488	799	667	643	733	497	63,74	-16,52	-3,60	14,00	-32,20	1,84
Tekstiler	[kg]	0	0	0	0	350	250	0,00	0,00	0,00	100,00	-28,57	100,00
Træ	[kg]	35.410	42.020	39.380	30.670	36.640	32.390	18,67	-6,28	-22,12	19,47	-11,60	-8,53
Forbrændingseget affald													
Dagrenovation	[kg]	692.790	697.030	704.560	671.100	636.520	615.150	0,61	1,08	-4,75	-5,15	-3,36	-11,21
Forbrændingseget affald	[kg]	10.900	1.880	400	0	0	3.680	-82,75	-78,72	-100,00	0,00	100,00	-66,24
Forbrænding - Covid19	[kg]	17.180	140	0	0	0	0	-99,19	-100,00	0,00	0,00	0,00	-100,00
Varer til destruktion	[kg]	10	20	10	31	0	40	100,00	-50,00	210,00	-100,00	100,00	300,00
Farligt affald													
Klinisk risikoaffald	[kg]	42.811	56.459	46.755	43.442	43.404	46.268	31,88	-17,19	-7,09	-0,09	6,60	8,08
Vævsaffald	[kg]	2.608	3.256	3.261	2.823	5.397	5.980	24,85	0,15	-13,43	91,18	10,80	129,29
Kemikalieaffald													
• Medicinaffald	[kg]	5.919	7.171	5.891	5.804	5.341	5.347	21,15	-17,85	-1,48	-7,98	0,11	-9,66
• Cytostatikaaffald	[kg]	1.906	1.842	1.602	1.816	2.138	2.077	-3,36	-13,03	13,36	17,73	-2,85	8,97
• Kemikalier	[kg]	25.584	23.681	20.465	27.455	23.238	24.470	-7,44	-13,58	34,16	-15,36	5,30	-4,35
• Batterier	[kg]	493	787	1.505	1.107	729	718	59,63	91,23	-26,45	-34,15	-1,51	45,64
• Akkumulatorer	[kg]	0	0	0	0	1.770	826	100,00	0,00	0,00	100,00	-53,33	100,00
Deponi													
Storskrald	[kg]	420	390	180	0	0	0	-7,14	-53,85	-100,00	0,00	0,00	-100,00
Spildevand													
Vandafledning	[m³]	70.769	71.003	75.386	71.843	72.704	70.257	0,33	6,17	-4,70	1,20	-3,37	-0,72

Energi- og miljøregnskab 2025 – Sønderborg

Aktivitet													
Ressourcer	Enhed	Mængde 2020	Mængde 2021	Mængde 2022	Mængde 2023	Mængde 2024	Mængde 2025	2020-2021 %	2021-2022 %	2022-2023 %	2023-2024 %	2024-2025 %	2020-2025 %
El	[kWh]	6.108.973	5.830.426	5.666.544	5.632.017	5.638.077	5.339.440	-4,56	-2,81	-0,61	0,11	-5,30	-12,60
Varme [Fjernv./naturgas]	[kWh]	13.877.963	14.670.600	13.506.550	13.163.050	12.018.290	10.500.370	5,71	-7,93	-2,54	-8,70	-12,63	-24,34
Varme [graddags korrektion]	[kWh]	17.470.827	15.990.321	16.001.913	15.506.672	15.065.050	12.966.538	-8,47	0,07	-3,09	-2,85	-13,93	-25,78
Varme [Olie]	[l]	0	0	0	0	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Varme [graddags korrektion]	[l]	0	0	0	0	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Vand	[m³]	32.269	31.133	36.462	32.187	34.594	33.474	-3,52	17,12	-11,72	7,48	-3,24	3,74
Affald													
Genbrugelige affaldsgrupper													
Madaffald	[kg]	18.826	16.275	18.340	22.496	21.592	21.915	-13,55	12,69	22,66	-4,02	1,50	16,41
Organisk affald på paller	[kg]	0	3.310	0	0	0	0	100,00	-100,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Flasker og glas	[kg]	980	1.460	1.240	1.630	2.110	1.540	48,98	-15,07	31,45	29,45	-27,01	57,14
Pap/Papir	[kg]	53.610	44.390	42.940	42.700	50.440	43.430	-17,20	-3,27	-0,56	18,13	-13,90	-18,99
Pap (Covid 19)	[kg]	210	0	0	0	0	0	-100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-100,00
Makuleret papir	[kg]	14.950	13.075	8.508	17.240	7.074	13.192	-12,54	-34,93	102,63	-58,97	86,49	-11,76
Makuleret papir m. ringbind	[kg]	0	4.843	0	0	0	0	100,00	-100,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Klar plastfolie	[kg]	2.150	1.780	560	1.690	3.150	610	-17,21	-68,54	201,79	86,39	-80,63	-71,63
Jern og metalaffald	[kg]	15.500	22.260	20.000	19.860	14.250	19.390	43,61	-10,15	-0,70	-28,25	36,07	25,10
Elektronikskrot	[kg]	3.756	3.186	2.819	3.277	11.125	6.006	-15,18	-11,52	16,25	239,49	-46,01	59,90
Lysstofrør & energisparepære	[kg]	74	219	210	0	128	124	195,95	-4,11	-100,00	100,00	-3,13	67,57
Kabelskrot	[kg]	129	240	143	288	188	214	86,05	-40,42	101,40	-34,72	13,83	65,89
Køle/ hårde hvidevarer	[kg]	935	1.925	1.650	500	550	1.705	105,88	-14,29	-69,70	10,00	210,00	82,35
Bygningsaffald	[kg]	0	0	0	0	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Flamingo	[kg]	0	0	0	420	380	410	0,00	0,00	0,00	-9,52	7,89	100,00
Blandet erhvervsaffald	[kg]	8.320	8.920	7.480	4.980	6.780	4.260	7,21	-16,14	-33,42	36,14	-37,17	-48,80

Træ	[kg]	15.160	13.920	12.820	9.480	13.660	7.160	-8,18	-7,90	-26,05	44,09	-47,58	-52,77
Hård plast	[kg]	5.700	5.670	7.100	9.226	15.340	14.890	-0,53	25,22	29,94	66,27	-2,93	161,23
Hård plast (Covid 19)	[kg]	10	0	0	0	0	0	-100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-100,00
Toner	[kg]	221	291	232	247	250	198	31,67	-20,27	6,47	1,21	-20,80	-10,41
Porcelæn	[kg]	0	0	0	300	400	300	0,00	0,00	0,00	33,33	-25,00	100,00
Tekstiler	[kg]	0	0	0	0	350	250	0,00	0,00	0,00	100,00	-28,57	100,00
Mad- og drikkekartoner	[kg]	0	0	0	260	310	190	0,00	0,00	100,00	19,23	-38,71	100,00
Forbrændingsegnet affald													
Dagrenovation	[kg]	271.920	254.000	245.650	226.890	220.490	205.410	-6,59	-3,29	-7,64	-2,82	-6,84	-24,46
Forbrændingsegnet affald	[kg]	710	500	400	0	0	0	-29,58	-20,00	-100,00	0,00	0,00	-100,00
Forbrænding - Covid19	[kg]	3.370	0	0	0	0	0	-100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-100,00
Varer til destruktion	[kg]	0	10	0	21	0	20	100,00	-100,00	100,00	-100,00	100,00	100,00
Farligt affald													
Klinisk risikoaffald	[kg]	29.886	26.013	18.205	19.041	18.920	19.835	-12,96	-30,02	4,59	-0,64	4,84	-33,63
Vævsaffald	[kg]	1.307	849	33	23	4	0	-35,04	-96,11	-30,30	-82,61	-100,00	-100,00
Kemikaleaffald													
• Medicinaffald	[Kg]	2.710	2.706	2.210	2.046	1.954	1.618	-0,15	-18,33	-7,42	-4,50	-17,20	-40,30
• Cytostatikaaffald	[kg]	1.867	1.842	1.602	1.816	2.138	2.077	-1,34	-13,03	13,36	17,73	-2,85	11,25
• Kemikalier	[kg]	23.081	7.760	2.248	3.143	3.569	3.921	-66,38	-71,03	39,81	13,54	9,88	-83,01
• Batterier	[kg]	170	330	555	277	0	370	94,12	68,18	-50,09	-100,00	100,00	117,65
• Akkumulatorer	[kg]	0	0	0	0	1.480	826	0,00	0,00	0,00	100,00	-44,19	100,00
Deponi													
Storskrald	[kg]	420	390	180	0	0	0	-7,14	-53,85	-100,00	0,00	0,00	-100,00
Spildevand													
Vandafledning	[m³]	32.269	31.133	36.462	32.187	34.594	33.474	-3,52	17,12	-11,72	7,48	-3,24	3,74

Energi- og miljøregnskab 2025 – Tønder

Aktivitet													
Ressourcer	Enhed	Mængde 2020	Mængde 2021	Mængde 2022	Mængde 2023	Mængde 2024	Mængde 2025	2020-2021 %	2021-2022 %	2022-2023 %	2023-2024 %	2024-2025 %	2020-2025 %
Ei	[kWh]	986.121	904.434	778.840	699.125	712.689	670.870	-8,28	-13,89	-10,24	1,94	-5,87	-31,97
Varme [Fjernv. /naturgas]	[kWh]	1.385.400	1.556.200	1.442.400	1.450.100	1.304.000	1.369.600	12,33	-7,31	0,53	-10,08	5,03	-1,14
Varme [graddags korrektion]	[kWh]	1.739.381	1.740.580	1.739.766	1.682.611	1.702.572	1.695.519	0,07	-0,05	-3,29	1,19	-0,41	-2,52
Varme [Olie]	[l]	0	0	0	0	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Varme [graddags korrektion]	[l]	0	0	0	0	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Vand	[m³]	1.965	2.220	2.255	3.758	3.036	2.020	13,01	1,55	66,65	-19,21	-33,48	2,79
Affald													
Genbrugelige affaldsgrupper													
Madaffald	[kg]	0	0	0	0	0	180	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
Flasker og glas	[kg]	170	160	150	130	130	50	-5,88	-6,25	-13,33	0,00	-61,54	-70,59
Pap	[kg]	4.320	4.570	4.400	3.840	4.680	3.740	5,79	-3,72	-12,73	21,88	-20,09	-13,43
Makuleret papir	[kg]	1.030	960	500	470	380	310	-6,80	-47,92	-6,00	-19,15	-18,42	-69,90
Klar plastfolie	[kg]	130	60	90	80	110	140	-53,85	50,00	-11,11	37,50	27,27	7,69
Jern og metalaffald	[kg]	0	0	0	80	1.090	870	0,00	0,00	100,00	1262,50	-20,18	100,00
Elektronikskrot	[kg]	330	636	10	295	311	190	92,73	-98,43	2850,00	5,42	-38,91	-42,42
Lysstofrør & energisparepære	[kg]	0	0	30	0	57	0	0,00	100,00	-100,00	100,00	-100,00	0,00
Kabelskrot	[kg]	0	0	0	0	110	0	0,00	0,00	0,00	100,00	-100,00	0,00
Køle/ hårde hvidevarer	[kg]	0	0	0	0	0	100	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
Bygningsaffald	[kg]	0	0	0	0	0	10	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00
Flamingo	[kg]	0	50	20	20	40	10	100,00	-60,00	0,00	100,00	-75,00	100,00
Blandet erhvervsaffald	[kg]	0	0	40	140	0	510	0,00	100,00	250,00	-100,00	100,00	100,00
Træ	[kg]	0	0	0	0	420	0	0,00	0,00	0,00	100,00	-100,00	0,00
Hård plast	[kg]	0	222	160	220	270	290	100,00	-27,93	37,50	22,73	7,41	100,00

Toner	[kg]	0	0	0	0	47	14	0,00	0,00	0,00	100,00	-70,21	100,00
Porcelæn	[kg]	0	0	0	0	60	30	0,00	0,00	0,00	100,00	-50,00	100,00
Mad- og drikkekarton	[kg]	0	0	0	0	0	10	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Forbrændingseget affald													
Dagrenovation	[kg]	22.390	24.490	27.810	25.620	23.700	22.720	9,38	13,56	-7,87	-7,49	-4,14	1,47
Forbrændingseget affald	[kg]	0	0	0	0	0	1.020	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00	100,00
Farligt affald													
Klinisk risikoaffald	[kg]	1.041	833	768	782	746	830	-19,98	-7,80	1,82	-4,60	11,26	-20,27
Vævsaffald	[kg]	0	0	0	0	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kemikaleaffald													
• Medicinaffald	[kg]	0	0	0	0	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
• Cytostatikaaffald	[kg]	0	0	0	0	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
• Kemikalier	[kg]	0	0	0	0	5	0	0,00	0,00	0,00	100,00	-100,00	0,00
• Batterier	[kg]	0	0	84	0	54	0	0,00	100,00	-100,00	100,00	-99,98	0,00
• Akkumulator	[kg]	0	0	0	0	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Deponi													
Storskrald	[kg]	0	0	0	0	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Spildevand													
Vandafledning	[m³]	1.965	2.220	2.255	3.758	3.036	2.020	13,01	1,55	66,65	-19,21	-33,48	2,79

Energi- og miljøregnskab 2025 - Aabenraa

Aktivitet													
Ressourcer	Enhed	Mængde 2020	Mængde 2021	Mængde 2022	Mængde 2023	Mængde 2024	Mængde 2025	2020-2021 %	2021-2022 %	2022-2023 %	2023-2024 %	2024-2025 %	2020-2025 %
Ei	[kWh]	8.473.826	8.553.784	8.076.471	7.959.038	8.210.603	8.250.168	0,94	-5,58	-1,45	3,16	0,48	-2,64
Varme [Fjernv. /naturgas]	[kWh]	8.379.360	10.065.330	8.810.870	8.716.660	8.870.140	9.872.920	20,12	-12,46	-1,07	1,76	11,31	17,82
Varme [graddags korrektion]	[kWh]	10.520.356	11.257.882	10.627.322	10.114.300	11.581.327	12.222.347	7,01	-5,60	-4,83	14,50	5,53	16,18
Varme [Olie]	[l]	0	0	0	0	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Varme [graddags korrektion]	[l]	0	0	0	0	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Vand	[m³]	36.535	37.650	36.669	35.898	35.074	34.763	3,05	-2,61	-2,10	-2,30	-0,89	-4,85
Affald													
Genbrugelige affaldsgrupper													
Madaffald	[kg]	41.139	44.495	41.492	39.756	38.510	37.216	8,16	-6,75	-4,18	-3,13	-3,36	-9,54
Flasker og glas	[kg]	1.290	1.260	1.170	1.320	1.510	1.860	-2,33	-7,14	12,82	14,39	23,18	44,19
Pap/papir	[kg]	72.180	71.050	74.760	70.720	71.480	68.210	-1,57	5,22	-5,40	1,07	-4,57	-5,50
Pap (COVID 19)	[kg]	180	20	0	0	0	0	-88,89	-100,00	0,00	0,00	0,00	-100,00
Makuleret papir	[kg]	14.232	15.733	12.622	10.343	9.574	8.589	10,55	-19,77	-18,06	-7,43	-10,29	-39,65
Klar plastfolie	[kg]	0	0	0	0	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kulørt plastfolie	[kg]	0	0	0	0	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Jern og metalfald	[kg]	33.542	21.318	21.200	13.760	10.480	15.600	-36,44	-0,55	-35,09	-23,84	48,85	-53,49
Elektronikskrot	[kg]	3.834	3.788	2.802	3.376	3.687	3.955	-1,19	-26,04	20,49	9,21	7,27	3,16
Lysstofrør & energisparepære	[kg]	199	36	180	31	37	41	-81,91	400,00	-82,78	19,35	10,81	-79,40
Kabelskrot	[kg]	329	289	271	267	347	274	-12,16	-6,23	-1,48	29,96	-21,03	-16,71
Køle/ hårde hvidevarer	[kg]	600	450	150	200	505	500	-25,00	-66,67	33,33	152,50	-0,99	-16,67
Bygningsaffald	[kg]	90	0	0	0	0	3.530	-100,00	0,00	0,00	0,00	100,00	3822,22

Flamingo	[kg]	0	0	0	190	130	60	0,00	0,00	100,00	-31,58	-53,85	100,00
Blandet erhvervsaffald	[kg]	10.270	7.200	6.900	5.680	3.200	2.760	-29,89	-4,17	-17,68	-43,66	-13,75	-73,13
Træ		20.250	28.100	26.560	21.190	22.560	25.230	38,77	-5,48	-20,22	6,47	11,84	24,59
Hård plast	[kg]	3.780	6.020	4.020	6.870	6.720	10.670	59,26	-33,22	70,90	-2,18	58,78	182,28
Toner	[kg]	267	508,04	435,00	396,00	436,00	285,00	90,28	-14,38	-8,97	10,10	-34,63	6,74
Porcelæn	[kg]	570	480	700	730	660	740	-15,79	45,83	4,29	-9,59	12,12	29,82
Mad- og drikkekartoner	[kg]	0	0	0	0	0	900	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00	100,00
Forbrændingseget affald													
Dagrenovation	[kg]	398.480	418.540	431.100	418.590	392.330	387.020	5,03	3,00	-2,90	-6,27	-1,35	-2,88
Forbrændingseget affald	[kg]	10.190	1.380	0	0	0	2.660	-86,46	-100,00	0,00	0,00	0,00	-73,90
Forbrænding - Covid19	[kg]	13.810	140	0	0	0	0	-98,99	-100,00	0,00	0,00	0,00	-100,00
Varer til destruktion	[kg]	10	10	10	10	0	20	0,00	0,00	0,00	-100,00	100,00	100,00
Farligt affald													
Klinisk risikoaffald	[kg]	11.884	29.613	27.782	23.619	23.738	25.603	149,18	-6,18	-14,98	0,50	7,86	115,44
Vævsaffald	[kg]	1.301	2.407	3.228	2.800	5.393	5.980	85,01	34,11	-13,26	92,61	10,88	359,65
Kemikaleaffald													
• Medicinaffald	[kg]	3.209	4.465	3.681	3.758	3.387	3.729	39,14	-17,56	2,09	-9,87	10,10	16,20
• Cytostatikaaffald	[kg]	39	0	0	0	0	0	-100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-100,00
• Kemikalier	[kg]	2.503	15.921	18.217	24.312	19.664	20.549	536,08	14,42	33,46	-19,12	4,50	720,97
• Batterier	[kg]	323	457	866	830	675	348	41,49	89,50	-4,16	-18,67	-48,44	7,74
• Akkumulator	[kg]	0	0	0	0	290	0	0,00	0,00	0,00	100,00	-100,00	0,00
Deponi													
Storskraidd	[kg]	0	0	0	0	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Spildevand													
Vandafledning	[m ³]	36.535	37.650	36.669	35.898	35.074	34.763	3,05	-2,61	-2,10	-2,30	-0,89	-4,85

Sygehus Sønderjylland
Kresten Philipsens Vej 15 . 6200 Aabenraa
7997 0000
www.sygehussonderjylland.dk

www.sygehussonderjylland.dk